

BERT FRANSEN

DOOR
G. DORHOUT

N. V. W. D. MEINEMA DEFT

BERT FRANSEN

EN . . . DAAR GINGEN ZE LOS.

BERT FRANSEN

DOOR

G. DORHOUT

GEILLUSTREERD DOOR DIRK BOODE

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA — DELFT

HOOFDSTUK I

EEN GESTOORDE MAALTIJD.

„Je zou toch zeggen, waar Bert weer blijft,” zei moeder Fransen een tikje wrevelig. „Nou is ie d'r nóg niet en ik heb het eten expres nog wat later opgeschept.”

„Och,” sprak vader, „hij zal zó wel komen, moeder; toen wij jong waren, kwamen we ook wel eens niet precies op tijd.”

„Dat kan wel, man, maar daarom mag je het tòch niet vergoelijken. Dat was nu verleden Zondag het geval en . . . . nou is ie d'er weer niet, de bengel!”

„Moeder heeft gelijk!” viel Marie in, de oudste dochter van zeventien jaar, die op een groot mode-magazijn werkzaam was.

„Jouw mening wordt anders niet gevraagd, Marie,” liet moeder horen.

Wim en Anna, de beide jongsten, van zeven en drie jaar, bemoeiden zich niet met het geval en deden zich te goed aan heerlijke pannekoeken met stroop. Als katjes muizen, miauwen ze niet.

„Lekker moeder!” glunderde Wim. „Mag 'k er nog één?”

„Zeker jongen! Hier, kijk ereis . . . . lust je die dikke nog?”

„Nou . . . . en òf, moe!”

De familie Fransen vormde een eenvoudig arbeiders-gezin, dat sedert tal van jaren op een tweede étage

woonde in de Goudsbloemstraat in de Jordaan: de bekende Amsterdamse volksbuurt.

Op de bovenverdiepingen woonden echt rommelige huishoudingen, vooral op drie en vier hoog achter. Beneden was een drukkbeklante melkzaak met fietsenstalling.

Vader en moeder Fransen kenden de medebewoners van het perceel wel, doch ze bemoeiden zich niet meer met hen, dan strikt noodzakelijk was. Alleen met de familie beneden, keurig nette mensen, die hun zaak al jaren bedienden, maakten ze wel een praatje.

De burens van drie en vier hoog konden het moeilijk zetten en beweerden dan ook, dat juffrouw Fransen trots was.

Niets was echter minder waar. Moeder had als meisje jaren lang in nette betrekkingen gediend en daar orde en regelmaat geleerd. Van enige trots was bij haar geen sprake, doch zij hield er van altijd netjes voor den dag te komen. En ook de kinderen zagen er steeds eenvoudig, maar goed verzorgd uit. In haar jeugd had zij een Christelijke opvoeding ontvangen, en ze streefde er naar, haar gezin zoveel mogelijk in het goede spoor te leiden.

Vader Fransen was een eenvoudig, plichtsgetrouw werkman, die op regelmatige, eerlijke wijze het dagelijks brood verdiende. Reeds meer dan twaalf jaar was hij werkzaam bij een grote tabaksfirma, waar hij magazijn- en expeditiewerk verrichtte. Hij was zeer oppassend: nimmer bezocht hij cafe's, en roken, hoewel hij daartoe volop in de gelegenheid was, deed hij matig.

Zijn enige liefhebberij, maar waar hij dan ook dol op was, was vissen en meermalen trok hij er in de zomer Zaterdagmiddag, zelfs wel eens 'n enkele maal

Zondagmorgen, héél vroeg op uit, om in de buurt van Landsmeer op karper te gaan vissen.

Moeder gunde haar man graag dat genoegen, doch dat hij soms een Zondagmorgen aan het visvermaak opofferde, kon ze moeilijk verdragen en telkens weer sprak ze hierover met hem.

Marie, de oudste, was costuumnaaister van beroep. Ze was een flink meisje, dat in zeer veel opzichten het karakter van haar moeder had.

En dan volgde nog een drietal, waarvan Bertus, thuis altijd „Bert” genoemd, met Februari elf zou worden.

Tot dusver had moeder met haar drie jongste spruiten weinig last. Vooral de beide jongsten waren lieve, gehoorzame kinderen.

Ja . . . . zo was het ook met Jan. O . . . . als ze daaraan dacht, dan stond alles haar plotseling weer zo helder voor den geest en schoten haar ogen vol tranen.

't Was nu ruim een jaar geleden, dat ze hem naar 't Binnengasthuis brachten, toen hij spelende onder een vrachtauto was geraakt. Wat had die lieve jongen nog vreselijk geleden . . . . en de volgende morgen was hij gestorven.

O, als ze daar nog aan dacht, die lieve, lieve jongen, waar ze zo dol veel van hield. Meermalen stond ze diep in gedachten voor z'n portretje, waarboven een spreuk hing:

„Jong gestorven, vroeg bij God!”

De juffrouw van de Zondagsschool had de spreuk zelf geborduurd en haar die na Jans overlijden gebracht met van die witte bloemetjes er boven, als een gedachtenis aan een van haar beste en liefste leerlingen.

Ja . . . ., dat was wel een zeer harde slag geweest. Doch ze had troost en kracht gevonden in het geloof . . .

en . . . . dankbaar was ze gestemd, dat God haar vier kinderen had gelaten, van wie ze ook zo veel hield.

En als ze diep, heel diep over dit alles nadacht, dan moest ze onwillekeurig het meest aan Bert denken. Hoe het kwam . . . ., ja . . . . dat zou ze moeilijk kunnen zeggen. Niet, dat moeder ernstige klachten over hem had of ze niet veel van hem hield.

O, neen, dat niet! Ze hield juist héél veel van hem.

Maar toch, hij was anders dan de overigen. Hij had van die echt ondeugende streken . . . . een kleine rakker!

„Je moet 'em voortdurend achterna rijden!” zei ze wel eens.

En . . . . zo was het ook. Bert was 'n echte robbedoes en keek zo echt schalks uit z'n bruine kijkers. In werkelijkheid was hij een leuke, goedhartige jongen, die veel van z'n ouders hield en niet het minst van zijn moeder.

Soms kon hij haar, zonder de minste aanleiding, pardoes om de hals vliegen en drukte dan zijn hoofd woest en uitgelaten tegen moeders borst.

„O, moeder . . . . moedertje . . . .! Houd je nog veel van me?”

„Wel neem . . . . niemendal hoor!” sprak ze dan glimlachend, nam z'n hoofd tussen haar handen en gaf hem een stevige zoen. Dan streelde ze hem over z'n donker, sluik haar en keek hem diep en veelbetekenend in zijn mooie bruine kijkers . . . .

Zo zat het gezin die Donderdagmiddag om één uur aan tafel, die heel eenvoudig met een helder tafelkleed was gedekt en . . . . waarop een grote schotel met dampende pannekoeken prijkte.

Flap, daar vloog de kamerdeur open . . . . Bert stooft binnen.

„Dag! . . . . Vader! . . . . Moeder! . . . . Dag!!”

In een oogwenk greep hij een stoel en wilde aan tafel plaats nemen. Zijn gezicht straalde van genoegen.

„Hè . . . . fijn! Pannekoeken . . . . moeder?”

„Zo gaat het toch zeker niet?” vermaande vader ernstig. „Je schijnt het maar de gewoonste zaak van de wereld te vinden, om vrij regelmatig te laat te komen. Je weet toch zeker, dat we precies om half één eten en dat je moet zorgen op tijd aan tafel te zijn. Waar heb je nou weer gezeten?”

„Met Piet mee geweest, vader!” En Bert sloeg z'n ogen neer.

„Nou . . . . we hebben nu te weinig tijd om er verder over te praten, 'k moet zo meteen naar 't pakhuis, maar dat moet uit zijn met te laat komen, versta je . . . . anders vind je de hond in de pot hoor. Nu . . . . schik maar bij!”

„Ja, vader!”

Bertusje keek langs z'n neus, maar even later vrolijkte zijn gezicht op, vooral toen hij de schaal met pannekoeken weer in 't vizier kreeg.

„Mag 'k er één, moe?” glunderde hij. „Hè . . . . heerlijk!”

„Ja . . . . ja . . . . geduld maar even!” zei moeder. „Je had toch straks óók zoveel haast niet. Was nu eerst je handen maar eens, ze zien weer roetzwart!”

„Och, moeder!”

„Ja . . . . ja . . . . vooruit . . . . niet zeuren hoor. Je weet heel goed, daar houden we hier niet van; we komen niet met vuile handen aan tafel.”

Bertus wist, dat moeder gehoorzaamheid eiste. Vlug liep hij naar de keuken om z'n handen te wassen; wat dan ook wel dringend nodig was.

„Ben je eindelijk klaar, Pietje Smeerpoes?” merkte

Marie op, toen Bert binnen kwam. „Wat 'n vuilpoes!”
„Hou jij je stil! Ja, wat heeft zij er mee nodig, hè moeder?”

„Rustig nou maar, niet?” sprak vader.

„Nou, kom hier nu maar naast me zitten,” herhaalde moeder. „Zie zo, nu zie je er tenminste heel wat beter uit. En nou eerst nog bidden!”

„Hè, moeder! Waarom?”

„Je hoort het Bert, wat moeder zegt!” sprak vader ernstig.

Bert vouwde zijn handen en zachtjes klonk het:

„Onze Vader, die in de Hemelen zijt, Uw naam worde geheiligd . . . .”

Even later hapte Bert in een heerlijke pannenkoek met stroop, een dikke! Jong, wat smaakte die fijn!

„Hè, lekker, moeder!”

„Smaakt het, jongen?” vroeg moeder lachend.

„Nou!”

„Vertel nou toch maar eens even,” zei vader, „waar kwam je weer zo laat vandaan?”

„Van Piet, vader; 'k was uit school met hem meegegaan. Eerst hebben we even op de Noordermarkt gekeken en toen ben 'k mee naar z'n huis gelopen. Piet z'n broer is weer thuis, vader! Weet u, wat hij heeft?”

„Nou?”

„Een muizentheater! Prachtig! Hij is er mee uit Haarlem gekomen en nou zal hij het in 't Luna-Park in Diemen vertonen.”

„Wat?” vroeg moeder, terwijl ze nog 'n heerlijke pannenkoek voor haar lieveling klaar maakte.

„Een muizentheater, moe. O, 't is zo mooi! Moest u d'ereis zien! Ze kennen allemaal kunstjes, die witte muizen. Er is een draaimolen in en die draaien ze zelf

in de rondte . . . . en een schommel. Ja . . . . dat kenne ze ook! . . . . en een wip! Fijn!"

De ogen van Bert straalden van plezier.

Moeder schudde het hoofd en keek eens naar vader. De beide kleintjes zaten met open mond te luisteren.

En in één tel sprong Marie gillend op een stoel.

„En zitten ze dan zelf op de schommel?“ riep Wim.

„Dat kan toch niet, hè Moe? Dat jukt ie lekker, hé?“

„'t Is tòch zo!“ riep Bert triomfantelijk uit. „'k Heb het zelf gezien. Heus!“

„Nu, eet nou maar door!“ sprak vader, terwijl hij op z'n horloge keek. „'t Is zo kwart over één!“

„Hu! . . . . Muizen!” spotte Marie. „Wat griezelig! Nou, een fijn theater, dat moet 'k zeggen! Kijk nou toch ereis, hoe z'n zakdoek er weer uitziet, moeder! Die heeft hij gisteren schoon mee gekregen.” Meteen trok ze Bert's zakdoek uit de zak, die er met een slip uithing . . . .

Floep!! . . . . Plotseling sprong er een witte muis over de tafel.

„O! O . . . . een muis! . . . . Een muis!” . . . . gilte Marie en sprong van haar stoel op.

„Pak 'em! Pak 'em!” schreeuwde Wim.

Zusje zat met wijdgeopende ogen te kijken en bleef doodstil zitten.

Bert deed een greep, maar het muisje was hem te vlug af en sprong van de tafel op Marie's schoen.

„O! . . . . help! . . . . help!” En in een tel sprong Marie gillend op een stoel.

Bert en Wim vlogen over de grond om de vluchteling te grijpen. Alleen zusje bleef doodkalm zitten en verroerde zich niet.

„Houdt jullie toch kalm!” gelastte vader.

„'k Heb 'em! 'k Heb 'em!” riep Bert triomfantelijk, meteen het leuke beestje met z'n rode kraaloojes in z'n broekzak duwend, waarna hij er z'n zakdoek, die Marie van schrik op de grond had laten vallen, stevig tegen stopte.

Zo werd de pannekoek-maaltijd, die op 't eind liep, danig verstoord.

„Hoor 'es, Bert,” zei vader, „nu niet zulke grapjes meer aan tafel, hoor!”

„'k Kan 't toch niet helpen, vader! 't Is alles Marie's schuld. Waarom moest ze ook m'n zakdoek uit m'n zak trekken?”

„Hoe kom je daar nou toch weer aan?” vroeg

moeder. „Wat voor jongen heeft er nou witte muizen in z'n zak?”

„Van Piet, moeder!”

„Is 't waar, Bert?”

„Heus, moe . . . van Piet! Die heeft er drie van z'n broer gekregen en toen heeft hij d'er mij eentje van gegeven.”

„Jok je werkelijk niet?”

„Nee, echt waar, moeder! Vraag 't Piet zelf maar!”

Vader en moeder keken elkaar ernstig aan; er lag een zekere bezorgdheid in hun trekken.

„Nou,” ging vader voort, „hoe dan ook, maar je neemt in ieder geval geen muizen meer aan tafel mee, hoor!”

Vader moest naar zijn werk; voor Marie werd 't ook tijd om naar 't atelier te gaan en langzamerhand werd het voor Bert en Wim schooltijd.

Bert kreeg nog 'n pannenkoek . . . en toen was de vreemdsoortige maaltijd afgelopen.

„Kom, laten we danken!” zei moeder.

Allen vouwden eerbiedig de handen; alleen Bert's rechterhand gleed heel even in z'n rechterbroekzak.

„Nu, dag moeder . . . kinderen . . . tot van avond! Op tijd, hoor Bert!” — sprak vader.

„Ja, vader.”

Even later ging Marie de trap af. In 't voorbijgaan trok ze Bert aan z'n oor.

„Adju . . . muizendirecteur!” lachte ze en holde naar beneden. „Dag!”

„Bangerd!” riep Bert haar achterna.

„Moe . . . heeft u niet 'n fijn kistje voor me . . . ? Voor m'n muis . . . ?” vleide hij. „Toe, hè moe!” Hij vloog moeder om de hals en gaf haar 'n ferme zoen.

„Kleine vleierd!” zei moeder. „Wou j'em graag

houden?" Ze zag hem ernstig in de ogen. „En wat moet ie dan eten?"

„Broodkruimels, moeder!"

„Nu . . . kom dan maar mee. In de keuken heb 'k wel een sigarenkistje met kluwentjes touw; dat mag je wel hebben. De eindjes touw zal ik wel een andere plaats geven."

„Hè, fijn, moe!"

De drie kinderen volgden moeder in de keuken, zusje een beetje schuchter achteraan.

„Nu . . . kijk ereis!" Moeder deed de kluwentjes touw uit het kistje. „Is dit goed?"

„Prachtig!"

Kalm duwde Bert z'n zakdoek op zij en greep z'n schat voorzichtig beet.

„Kijk ereis moe, wat mooie ogies heeft ie, hè?"

Mag 'k 'em even aaien?"

vroeg Wim.

„Ja, kom maar!"

„Nou, nu moet ie d'er in, hoor!" — zei moeder. Héél voorzichtig werd de witte langstaart in z'n nieuwe woning opgeborgen.

„Stikt ie niet, moeder?"

„Neen . . . ik zal wel wat tussen 't deksel doen!"

„En mag hij dan ook wat eten, moe?"

„Ja . . . dat komt wel in orde. Maar kijk 'es!"

Moeder keek op de wekker, die op de schoorsteenmantel

stond. „Jongens, maakt, dat jullie weg komt, 't is hoog tijd!”

„Ja moe!”

„Dag moeder! . . . . Dag!!!”

Samen holden Bert en Wim de trap af in de richting van de Willemstraat, waar de school stond. Zusje bleef bij moeder thuis.

„Zeg Bert,” vroeg Wim, „kan jouw muis nou ook schommelen en op de wip?”

„Wel nee, jong! . . . . dat moete ze leren. 't Is nog 'n jonkie!”

„Hè, toe, Bert, mag ik 'em!”

„Ja . . . . as je zes jaar wordt!”

„Hè, wat flauw . . . . en ik ben al zeven!”

„Als 'k er nòg eens eentje van Piet krijg.” Plotseling klonk een schel fluitje.

„O, daar heb je Piet al!”

Onderwijl waren de beide broertjes het schoolplein genaderd. Ook Wim zag z'n kameraads en beiden zochten ze hun vriendjes op.

Die middag ging het met 't sommenmaken van Bert niet vlot. Hij kon z'n aandacht er maar niet bijhouden. Telkens dwaalden z'n gedachten naar moeders keuken, naar 't sigarenkistje. Zou moeder 'em wel eten gegeven hebben?

„Bert, hoeveel heb jij uit de optelling?” vroeg meester.

„'k Ben nog niet klaar, meester!”

HOOFDSTUK II

VERKEERDE VRIENDJES.

Bert had de vermaningen van vader en moeder goed ter harte genomen; trouwens „de hond in de pot vinden”, daar had hij weinig zin in.

Gedurende de laatste dagen was hij uit school dadelijk naar huis gegaan en had zich weinig met Piet bemoeid.

Nu was het Zondagmiddag, ongeveer half twee.

't Middagmaal was afgelopen en nadat het dankgebed was uitgesproken, ruimde moeder de tafel op. Marie bracht een en ander naar de keuken. Wim was met kleine zus aan 't spelen, die het uitkraaide van pret. Bert liep naar 't kleine bijkeukentje om zijn muis enige versnaperingen te brengen.

Vader zat rustig in zijn leunstoel de krant te lezen.

„Jongens,” riep moeder, „'t is ruim half twee hoor, 't wordt tijd voor de Zondagsschool.” Ze deed de kast open en haalde uit de bovenste la de beide Zondagschool-roosters.

„Kijk eens, hier heb ik jullie tekst. Je kent toch je versje, Bert? En jij, Wim?”

„Ja, moeder.”

„Nu, laat eens horen, Bert?” Vader keek van de krant op en luisterde.

Duidelijk en zonder te haperen zei Bert het vers op:

„Welzalig zijn d'oprechten van gemoed,
Die, ongeveinsd, des Heeren wet betrachten,

Die Hij op 't spoor der godsvrucht wand'len doet.
Welzalig die, bij dagen en bij nachten,
Gods wil bepeinst, en Hem als 't hoogste goed,
Van harte zoekt met ingespannen krachten."

Voor al moeder zat met volle aandacht te luisteren.
Ze kende haar jongen en wist, dat hij 't met verschillen-
de dingen niet zo nauw nam.

„Nu, dat is in orde, hé vader?“ zei moeder. „Flink
zo! Kijk eens, hier voor jullie ieder twee centen. Niet
verliezen, hoor! En nu dadelijk maar op stap.“

Samen holden de broertjes de trap af.

't Was vrij rustig op straat; een heel verschil met de
gewone dagen van de week.

Nu liepen ze de Brouwersgracht over in de richting
van de Willemstraat, naar het gebouw „Tot heil des
volks“.

Van verschillende kanten kwamen de kinderen aan-
lopen. Daar in de verte liep Piet. Niet zodra zag hij
Bert, of hij kwam aanhollen. Wim bemerkte zijn
vriendjes van de lagere klas en ging nu met zijn eigen
kameraadjes mee.

„Hallo!“ riep Piet. „Zeg, heb je Hein Blommers
ook gezien?“

„Neeen,“ zei Bert, „wat dan?“

„Hij zou om kwart voor twee op de brug bij de
Brouwersgracht zijn. We gaan de polder in en dan
verder naar 't Noordzee-kanaal. Daar liggen 's Zondags
meestal een paar roeiboten en dan gaan we stiekum
varen. Laatst hebben we dat ook gedaan. En misschien
kunnen we ook wel ,pootje-bajen' . . . 't Is fijn weer.
Jô . . . dan hebben we een tof middagje!“

„Ga je dan niet naar de Zondagsschool?“

„Welneen, wat hindert dat, als je een keer weg blijft?“

„En als mijnheer Zwart het merkt?“

„Nou, dan zeg ik, dat ik ziek ben geweest. Kom . . . . ga mee, Bert! Fijn, jô! Heel wat jofeler dan daar vanmiddag in dat donkere hok te zitten! Kom mee . . . . en dan kopen we terug een ijssie!”

„Nee,” zei Bert, „dat durf ik niet, hoor! En als je wegblijft, dan heb je kans, dat je van 't winter ook niet naar 't Kerstfeest mag!”

„Och wat . . . . zo'n enkele keer. Er blijft toch zeker wel eens meer eentje weg?”

Even stond Bert na te denken. Wat zou hij doen? . . . . Jong, met zo'n bootje mee, dat zou wel echt leuk wezen. Zou hij . . . . ?

„Toe . . . . kom mee!” drong Piet aan.

„Nee!” besliste Bert. „Als vader en moeder er achter komen . . . .”

„Ba! Wat 'n flauwerd!” riep Piet. „O, daar komt Hein al. Nou . . . . saluut hoor, dan gaan we met z'n tweeën.”

Hij floot op zijn vingers en daar kwam Hein aanrennen.

Bert keek even achterom. Hij zag duidelijk, dat de beide jongens het over hem hadden. Ze zouden hem zeker wel een erg laffen jongen vinden.

Flink liep hij door naar de Willemstraat.

't Was al druk bij de school. Mijnheer Zwart stond buiten op de kinderen te wachten en ook de juffrouwen van de Zondagschool waren er al.

„Zo Bert,” zei hij, „ben je alleen? Waar is Piet?”

20

Kom . . . . ga mee, Bert! Fijn, jô

Daar had je 't al! Zou hij de waarheid zeggen . . . . ?

„k Weet het niet, mijnheer,” stotterde hij.

Hè, wat vond hij het akelig . . . . maar hij wilde toch ook niet graag zijn vriendje verklappen.

Even later liep hij de gang door met al de andere kinderen en zocht in het voorste lokaal zijn plaatsje op.

De schuifdeuren tussen de beide lokalen stonden wijd open. Daarvoor stond het tafeltje van de juffrouw met het Zendingsbusje er op. Wat een leuk busje toch! Van boven precies een heuveltje, waar zo'n typisch nikkertje op zat. En als je er een cent inwierp, dan knikte het negertje toch zo echt vriendelijk om te bedanken voor de gave.

't Was nog even een geroezemoes van al die stemmen.

Toen ging de juffrouw voor 't tafeltje staan.

„Kom kinderen,” zei ze vriendelijk, „zijn jullie er allemaal weer? Mooi zo!”

Gelukkig, ze merkte nog niet, dat Piet er niet was.

Even tikte de juffrouw op tafel. Alles werd stil.

„Zie zo . . . . nu gaan we eerst met elkaar zingen. Jullie hebt toch allemaal thuis je vers goed geleerd, hé?”

„Ja, juffrouw!” klonk het in koor.

De andere juffrouw nam plaats achter het orgel, dat terzij van de deur stond, en even later zongen de kinderen uit volle borst. Plechtig klonk het door het ruime lokaal.

Bert vond het prachtig; 't was toch altijd zo prettig op de Zondagsschool.

„Eerbiedig allemaal,” ging de juffrouw verder.

„Nu gaan we samen bidden.”

De kinderen vouwden de handen en sloten de ogen.

't Was muisstil . . . . je kon een speld horen vallen.

En ernstig klonk het eenvoudige, voor de kinderen begrijpelijke gebed.

Hierna werden de schuifdeuren gesloten en had iedere juffrouw haar eigen klas.

„Hè, lekker!” dacht Bert, „wij hebben juffrouw Dijkstra; die kan toch zo prachtig vertellen!”

„Luister eens,” zei de juffrouw. „Er waren straks een paar kinderen, die niet al te best hebben meegezongen. Ik zal het vers eens overhoren.” Onderwijl vroeg ze een van de kinderen met het mandje te willen rondgaan om de collecte-centen in ontvangst te nemen.

„Jan de Vries, zeg jij het vers eens op.”

Jan kreeg een kleur en begon:

„Welzalgig zijn d'oprechten van gemoed,

Die, ongeveinsd, des Heeren wet betrachten . . . .”

Maar bij de derde regel begon hij te hakkelen. 't Ging niet.

„Nee Jan, dat gaat lang niet vlot, hoor! Je moet het veel beter leren, ventje! De volgende Zondag zal ik het nog eens overhoren. Zal je het dan vlug kunnen opzeggen? Misschien wil moeder je bij het leren wel even helpen. Beloof je me dat?”

„Ja, juffrouw,” kwam er bedremmeld uit.

„En nu jij eens, Marietje!”

„'k Heb het niet geleerd, juffrouw.”

„En waarom niet, Marie?”

„'k Had geen tijd, juffrouw. Moeder ligt in 't Gasthuis en nu moest ik op mijn broertjes en zusjes passen.” Marietje kreeg tranen in de ogen.

„Nee, dat kind jokte niet, dat zag je duidelijk.

„En is moeder nu al weer beter?”

„Nog niet, juffrouw. Woensdag komt ze weer thuis.”

„Nu, zeg maar tegen moeder, dat ik wel eens aankom, hoor!”

„Goed, juffrouw.”

Nu nog een paar anderen. Hendrik Smits en Kees Jansen. „Dat kan ook nog wel beter, hoor! Goed leren in 't vervolg, jongens!”

„Nu,” ging ze verder, „over 't algemeen ging het héél goed. Ik zal jullie nu een prachtig verhaal vertellen.”

En op eenvoudige, pakkende wijze vertelde de juffrouw de geschiedenis van Ananias en Saffira.

Bert zat met open mond te luisteren.

Ja, dat was toch wel grote zonde . . . . zó te liegen en te bedriegen.

Maar, wat had hij daar straks tegen mijnheer Zwart gedaan? Hij had het toch óók moeten zeggen van Piet . . . . Telkens moest hij hieraan denken. Dan keek hij heel ernstig naar de juffrouw.

Alle kinderen zaten aandachtig te luisteren.

Wat kon de juffrouw vertellen!

„Hoe vonden jullie het verhaal?” vroeg ten slotte de juffrouw.

„Vreselijk, juffrouw!”

„En wat leren we hier nu uit?” vroeg ze verder.

Talrijke kinderen staken de vinger op. Bert bleef stil zitten en sloeg de ogen neer.

't Was, of de juffrouw hem juist aankeek.

„Nu Bert,” zei ze, „weet jij het niet?”

„Jawel, juffrouw!”

„Waarom stak jij dan je vinger niet op? Nu . . . . wat kunnen we er uit leren? Zeg het maar.”

„Dat we niet mogen liegen en bedriegen, juffrouw.”

Hij kreeg een kleur.

„Juist!” zei de juffrouw. We moeten altijd en onder alle omstandigheden de waarheid spreken. Denk daar allemaal goed over na!”

De juffrouw keek op haar horloge.

„Zie zo,” zei ze, „nu zullen we samen nog een lied zingen.” En stemmig klonk het door 't lokaal:

„Er ruist langs de wolken
Een lieflijke naam,
Die Hemel en Aarde
Verenigt te zaam.”

Hierna sloot de juffrouw met een kort dankgebed, waarna de kinderen zich gereed maakten om te vertrekken. Netjes stonde ze rij aan rij langs de banken, waarna ze voorbij de tafel liepen, waarop het Zendingsbusje stond. Ook Bert liet zijn cent in het busje glijden. Jong, wat bedankte het negertje weer vriendelijk!

Zo jongens . . . . jonge, jonge . . . . wat worden jullie grote kerels!

Hierna gingen de kinderen naar buiten.

Bert wachtte even, tot de andere klas uitging; daarna liep hij met Wim naar huis.

Niet zodra waren ze boven gekomen, of Bert riep juichend:

„Oom Arie is er! Zie je wel, Wim, daar hangt oom's hoed!”

De jongens vlogen naar binnen.

„Dag . . . !” Da . . . ag . . . !” riepen ze wild en stormden meteen op oom af.

„Dag, oom . . . dag oom!”

„Zo jongens . . . jonge, jonge . . . wat worden jullie grote kerels! Dat komt zeker van de spekpannekoeken, die moeder voor je bakt!”

„Als ze tenminste op tijd komen,” merkte moeder lachend op.

Oom Arie was een broer van moeder. Hij voer reeds jaren bij de Rotterdamsche Lloyd en zo nu en dan kwam hij na een verre reis zijn zuster en zwager te Amsterdam bezoeken.

De kinderen waren dol op oom, die altijd zoveel wist te vertellen en vaak wat voor zijn neefjes meebracht.

„Als 'k groot ben, word ik ook zeeman,” had Bert meermalen gezegd.

„Nou jongen,” zei oom dan met zware stem, „daar zou 'k eerst nog maar eens over denken. Dan moet je goed van moeders pappot kunnen afwennen, hoor!”

„En wat denk jullie nu, dat oom voor verrassing heeft meegebracht?” vroeg vader.

„O, fijn . . . ! Heerlijk . . . !” juichten de jongens.

„Maar je raadt het in geen tien keer,” zei moeder.

„Uit de Oost, oom?” vroeg Bert. Zijn ogen schitterden.

Oom schudde het hoofd.

„Uit Afrika?” vroeg Bert verder.

„Wel neen, jongen! Dacht je, dat 'k den een of anderen nikker voor je meegebracht had?”

„Uit Amerika, oom?” vroeg Wim.

De jongens werden dol nieuwsgierig.

„Nee,” zei moe, „ga dan maar eens onder in de kast kijken, hé, oom?”

In een wip had Bert de kast open.
 „O . . . . o! . . . . Een hondje! . . . . Een hondje! O,
 wat fijn! . . . . wat fijn!”
 De jongens dansten de kamer rond.
 Bert vloog bij oom op en greep zijn beide handen.
 „En hoe heet hij, oom?”
 „Polly!”
 „Polly . . . .! O, wat 'n mooie naam! Mogen we
 even met hem spelen, moe?” vroeg Bert.
 „Ja . . . ., toe maar . . . . maar kalm aan, hoor . . . .

O! . . . . o! . . . . Een hondje! . . . . Een hondje! O, — wat fijn.

want hij is nog vrij jong: pas een paar maanden.”
 „Moe, en mag hij dan ook een koekje?” vroeg Wim.
 „Neen,” zei oom, die met vader zat te praten, doch
 de vraag van Wim toevallig gehoord had, „dat gaat
 niet, jong, dan wordt ie ziek. Voorlopig mag hij niets
 anders eten dan wat rijst; aan boord heeft hij ook
 nooit anders gegeten. Langzaam aan moet hij aan
 ander eten wennen.”
 „Waar komt ie vandaan, oom?” vroeg Bert.
 „Van Las Palmas . . . . dat is de hoofdstad van
 Tenerifa, een van de Canarische eilanden. Weet je waar
 die liggen?”

„Neen, oom!”

„Niet? Ten Noordwesten van Afrika, in de Atlantische Oceaan.”

„Daar heel van daan? En is 't daar erg warm, oom?”

„Dat gaat nog al . . . 't ligt midden in zee immers.”

„Wat heeft hij mooie witte krullen en wat leuke zwarte oogjes,” zei Wim en streekte het diertje over de kop.

„Kan hij ook kunstjes leren, oom?” vroeg Bert.

„Piet z'n broer heeft ook een hond, die kan pootjes geven en dood liggen.”

„Ja, dat kunnen jullie hem allemaal wel leren,” antwoordde oom, „als je maar erg lief voor hem bent. Ze zijn héél slim, dit soort.”

Polly trippelde op zijn korte pootjes over de vloer.

„Polly . . . ! Polly!” riep Wim. „Kom ereis . . . ga eens mooi zitten?”

De jongens waren door 't dollé heen.

Marie was met kleine zus gaan wandelen; die hadden de verrassing dus nog te goed.

Vader en oom waren inmiddels weer druk in gesprek. Vader vertelde van de vreselijke ramp, die een paar weken geleden onder Terschelling had plaats gehad, waar het Belgische stoomschip „Charles José” in een geweldige storm met man en muis was vergaan. Alleen den kapitein had men weten te redden. „Zó woest was de zee, volgens de krant,” ging vader voort, „dat de „Dorus Rijkers”, één van onze sterkste reddingsboten, er niet bij kon komen. En die staan toch niet voor een kleintje!” liet hij er op volgen.

„Ja, daar heb je geen begrip van,” zei oom, „van de kracht van het water bij vliegend weer; dan is er bijna niets tegen bestand. Ik heb het wel meegemaakt in de Golf van Biscaye, dat de golven huizenhoog

kwamen aanrollen. Dat is daar een héél slecht water; trouwens, er zijn voor en na wat schepen gebleven. Niet voor niemendal noemen de zeelui die Golf het matrozenkerkhof."

Hoe leuk Bert ook zijn hondje vond, zo nu en dan moest hij toch naar oom luisteren, die zo prachtig kon vertellen over vreemde landen en van de zee.

Jong . . . . wat was hij blij, dat hij die middag niet met Piet meegegaan was.

HOOFDSTUK III

OP HET HELLENDE VLAK.

't Was enige weken later.

Of het tussen Piet uit de Palmstraat en Hein Blommers minder goed boterde, valt moeilijk uit te maken, maar zoveel is zeker, dat de eerste zich weer hoe langer hoe meer bij Bert aansloot.

Op een Zaterdagmiddag, toen deze met Wim naar zijn muis zat te kijken, waarvoor hij een leuk kooitje had getimmerd, hoorde hij plotseling het bekende fluitje.

Ja, dat was Piet . . . . dat geluid herkende hij uit duizende. Zoals Piet kon geen enkele jongen op zijn vingers fluiten.

„Moe . . . . mag 'k met Piet mee?“ vroeg hij. De belangstelling voor zijn langstaart was plotseling verdwenen.

„En waar gaan jullie naar toe?“ vroeg moeder.

„'k Weet het niet, moe. Piet heeft van morgen gezegd, dat hij me kwam halen. Misschien mogen we wel met zijn oudsten broer mee, die heeft 'n motorboot en daar gaat hij 's Zaterdagmiddags dikwijls mee naar de Aalsmeerder plassen. O zo'n prachtige boot, moe! Heeft u 'em nooit gezien? Hij ligt aan de Marnixkade, daar, waar 14 over de brug gaat: de boot met die witte roef er op, u weet wel. Hij heeft ons de vorige week beloofd, dat we wel d'ereis mee mochten.“

„En hoe laat kom je dan weer thuis?“

„Dat weet ik niet, moe!“

„Nou . . . . toe dan maar . . . . maar je weet het, wat vader en moeder met je afgesproken hebben . . . . op tijd thuis, hoor! In geen geval later dan vijf uur. Als Piet 's broer dat belooft, dan mag het, maar anders moet je maar zeggen, dat je niet mee mag. Versta je?”

„Goed, moe!” Meteen greep hij zijn pet.

„Nou . . . . dag moe! Dag Wimpie! Dan ga 'k maar!”

„Voorzichtig hoor!” riep moeder hem nog achterna.

Bert holde de trap af. In zijn haast viel hij bijna over een volle melkbus, die bij de melkzaak om de hoek van de deur stond.

Och, die vervelende knecht ook; die zette altijd die bussen zo maar ergens neer.

Waar was Piet? Hij zag hem nergens.

Aan 't eind van de straat probeerden een paar stevige jongkerels een groot orgel de brug over te duwen.

't Prachtige orgel, met die grote poppen er voor, dat iedere Zaterdagmiddag de Goudsbloemstraat een bezoek bracht.

O . . . . daar zag hij Piet. Uit alle macht hielp hij mee om het orgel bij „de pijp” op te trekken.

„Hallo!” schreeuwde Bert en liep naar de gracht. Maar Piet hoorde hem niet.

In minder dan geen tijd was Bert bij 't orgel; meteen greep hij één der wielen bij de spaken om ook een handje te helpen.

Ha! . . . . daar ging ie! Jong, wat was dat ding zwaar!

„Fain, jongens! . . . . Dank je hoor!” hijgde de orgelbaas. „Hier, dit is voor jullie. Same dele!” en hij stopte Piet een stuivertje in z'n handen.

„Dank je, baas!” glunderde Piet en liet het geldstukje in zijn zak glijden.

„Fijn hè!” zei Piet.

„Nou!”

„Zeg, daar gaan we 'n lekkere reep voor kopen!”

„'k Mag niet snoepen van moeder,” merkte Bert een tikje schuchter op.

„Wat 'n flauwerd . . . ! 'k Mag niet snoepen . . . ! Nou nog mooier. Kom mee, hier op 't hoekje van de Anjeliërsdwarstraat is 'n best winkeltje. Ze zien het zeker toch niet . . . en wat zou 't anders nog? We hebben de stuiver toch eerlijk gekregen zeker!”

Samen stapten ze 't snoepwinkeltje binnen, waar een dikke juffrouw achter de toonbank stond.

„Een grote reep van vijf centen, juffrouw!”

„Asjeblieft jongelui!”

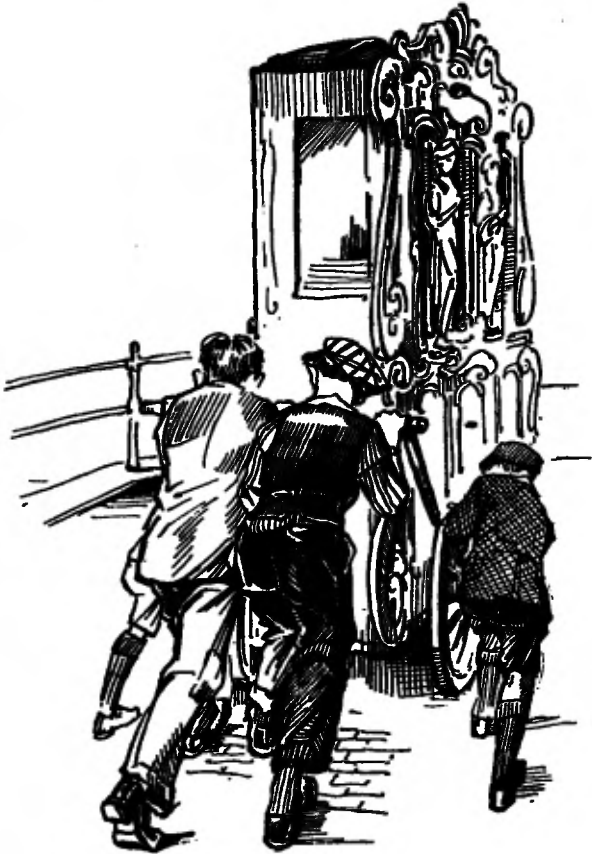
Piet legde het stuivertje op de toonbank.

„Hier . . . dat's een kokkerd! Eet 'em maar lekker op!”

„Pak aan!” riep Piet, terwijl hij de reep door midden brak. Bert kreeg het grootste stuk.

„Lekker hé?” smakte Piet.

„En waar gaan

Ha! . . . daar ging ie! Jong, wat was dat ding zwaar!

we nou naar toe?" vroeg Bert. „Mogen we van middag met je broer mee met z'n boot?"

„Hoe kom je d'er bij: die gaat vanmiddag niet. 't Is nog te vroeg in de tijd; van 't zomer pas. Die gaat fijn duivenmelken. Willen we d'ereis kijken?"

„Ja, prachtig!"

Op een drafje liepen de beide kameraads naar de Palmgracht, waar de ouders van Piet woonden.

Op de hoek van een herenhuis op de Brouwersgracht was een dienstmeisje bezig de straat te schrobben. Juist liep ze naar binnen en liet de lege emmer even buiten staan.

„Jô, daar moeten we 'n grap mee hebben," riep Bert.

Vlug nam hij de emmer en liet hem door een kraan aan de voormuur vol lopen.

Even keek hij rond of er geen gevaar dreigde; toen nam hij de emmer, liep de stoep op en zette hem schuins tegen de deur.

„Kom . . . hier in de steeg . . .!" riep hij. „Even opletten, hoe dat zaakje afloopt. Ze zal zó wel terug komen!"

Niet lang stonden de beide vriendjes te wachten, of daar ging de deur open en . . . floep! meteen rolde de emmer de meid voor de voeten. 't Water stroomde de gang in.

„Dat hebben me die twee kwajongens geleverd," mopperde het meisje. Ze keek alle kanten uit, waar de rakkers gebleven waren.

Piet en Bert staken lachend hun hoofd om de hoek.

„Kom maar hier, Mina!" riep Piet. „Wil ik je voeten even afdrogen?"

„Hier, ik zal jullie!" en de meid nam de bezem.

Onze vrienden zetten het op een lopen en spoedig

daarna kwamen ze op de Palmgracht, waar de ouders van Piet woonden.

„Zo . . . Bertie!” begroette moeder Gerritsen de jongens. „Komen jullie me wat helpen? Nou . . . ik kan wel 'n paar knechies gebruiken. Hoe is 't met je muissie?”

„Best juffrouw!”

„Waar is Gijs, moeder?” vroeg Piet.

„Die is op 't plat!”

„Kom Bert!”
Meteen gingen de jongens de trap op naar zolder en toen met een ladder-tje naar 't dak.

„Hallo!” riep Piet, die voorop liep. „Mogen we even kijken?”

„Hier, ik zal jullie!” — en de meid nam de bezem.

„Ja, kom maar, maar voorzichtig; geen leven maken.”

Langzaam klommen de jongens naar boven. Duidelijk zagen ze daar een vierkant platvorm uitgebouwd: het zogenaamde duivenplat, waarop weer een houten bak met twee grote kleppen was gemaakt, de zogenaamde „wen”. Door ongemerkt aan een touwtje te trekken kon Gijs één der kleppen, die open stond, dicht laten vallen. Boven op was een soort staketsel gebouwd, waarop een duif zat, die een kapje om de poten had: „de broek” genaamd, waaraan een kettinkje vast zat! Als Gijs hieraan trok, begon de vogel te fladderen, maar kon niet wegvliegen.

„Die heet de brassert,” zei Piet.

Boven in de lucht fladderden en zwenkten Gijs' duiven heen en weer.

Scherp lette hij op, of er ook andere duiven tussen zijn koppel vlogen. Van te voren had hij enige bonen op het plat en volop in „de wen” gestrooid. Bemerkte hij nu vreemde duiven tussen de zijne, dan trok Gijs aan het kettinkje en begon de brassert te fladderen, om de vreemde vogels te lokken. Ja . . . daar schoten er een paar uit de koppel, vlogen op de brassert af en streken op het plat neer. Spoedig hadden ze het voer van het plat weggepikt en langzaam trippelden ze koerend in de „wen”, die ruimschoots van duivenbonen was voorzien.

In een tel liet Gijs de klep vallen en . . . de beide duiven waren gevangen.

Handig haalde hij de vogels uit de wen, stopte de dieren in een mandje op zolder, waarna hij de klep weer opentrok.

Opnieuw zat hij op de uitkijk.

Voortdurend zwenkten de duiven boven de grillige daken van de Jordaan, dan streken ze weer even op het plat neer.

„En van wie zijn die twee duiven nou?” vroeg Bert.

„Van Gijs, natuurlijk,” antwoordde Piet.

„En mag hij die dan zó maar vangen?”

„Ja, natuurlijk, wat dacht jij dan, hij heeft ze toch eerlijk gepakt. Zo vangen ze Gijs z'n duiven ook wel, die raakt er ook genoeg kwijt.”

Bert begreep er niet veel van.

„En als de politie er achter komt?”

„Die kan toch hier niet op het plat kijken!”

Gijs zat nog maar steeds op de loer; uren kon hij met de vangst bezig zijn.

Onze beide vriendjes keken aandachtig toe; op 't laatst echter verveelden ze zich.

„Kom,” zei Piet, „nou naar beneden. Weet je wat, nou gaan we nog even op de Noordermarkt kijken; misschien zijn Klaas en Kees van tante Bet er ook wel. Je weet wel, die neefjes van me uit de Zaanstraat.”

Spoedig kwamen ze op de Noordermarkt. Jong, wat was 't daar weer gezellig met al die stalletjes en kramen en daaromheen de schreeuwende marktkooplieden met hun schorre stem. Horen en zien verging je bijna. Vooral op Zaterdagmiddag was 't hier verbazend druk.

Bij een der stalletjes bleven ze staan, waar een koopman druk bezig was zijn zakmessen aan den man te brengen.

„Boeren, burgers en buitenlui; zo iets koopt u nergens. Let u even goed op, dan zal ik u het even demonstrenen.

Hier heb ik het mes, met echt schildpad ingelegd. Nummer één: een mes van het fijnste Zweedse staal, daar kun je zelfs papier mee snijen. Nummer twee: de kurketrekker, onbreekbaar, voor ranja- en limonadeflessen. Nummer drie: een priem om gaten te slaan. En tot slot nog twee zeldzaam fijne instrumenten. Hier de blikopener; dat doe je zó, juffrouw! Even een druk op het deksel, langs de rand. Asjeblijft! En tot slot deze zeldzame glassnijer met diamanten punt. Snijdt alle glas! Zal ik u laten zien! Asjeblijft, m'nheer! Is dat echt, of niet?” Op een stuk glas sneed hij allerlei figuren en knapte het glas langs de snijlijn door midden.

„En zeg nou niet: ja, dat mes van den koopman doet het. Nee.... als ik jullie bedrieg, hier ligt tien gulden.” En hij wees op een viertal rijksdaalders, die op tafel lagen. „Als er één mes bij is, dat 't niet doet, verbeur ik dit tientje!”

Eindelijk had hij zijn koopwaar voldoende bekend gemaakt en begon de verkoop.

Onze koopman had succes. In minder dan geen tijd had hij twintig messen verkocht en nog steeds waren er meer liefhebbers.

Onze beide vriendjes keken met open mond toe.

„Jô . . . . wat 'n fijn mes,” zei Piet. „'k Wou, dat 'k er eentje had.”

„Nou . . . . en ik,” beaamde Bert. „Maar een kwartje . . . . dat heb ik niet.”

„Kom,” hernam Piet, „we gaan verder.”

Van het ene stalletje dwaalden ze naar het andere.

Piet's ogen schitterden en ook Bert genoot volop.

Langs een bananenkar gekomen, waarvan de koopman even in gesprek was met een praatzieke juffrouw, graaide Piet met zijn hand bliksemsnel in een bak en meteen had hij een bosje van vier stuks te pakken.

„Baas . . . ., ze gappen je bananen!” riep de juffrouw.

„Vooruit . . . . lopen!” schreeuwde Piet.

De beide jongens maakten, dat ze weg kwamen. Eerst trachtte de koopman de rakkers nog te achtervolgen, doch toen hij zag, dat 't onbegonnen werk was om ze in te halen, balde hij de vuist.

„'k Zal jullie in de gaten houden . . . . lelijke gauw-dieven!” schreeuwde hij hun achterna.

Spoedig was 't gevaar geweken. Om de hoek van een straat bleven ze staan.

„Hier . . . .!” riep Piet en gaf Bert z'n aandeel in de buit. Aanvankelijk had Bert enige vrees om het gestolene aan te nemen, maar hij durfde niet te weigeren. Piet had hem daar straks ook al zo'n flauwen jongen gevonden.

Ieder aten ze één banaan op; de tweede verdween in de broekzak.

„Kom mee,” zei Piet, „nou gaan we nog ereis op een andere hoek van de markt kijken.”

„Ja . . . maar de bananenkoopman!”

Eerst trachtte de koopman de rakkers nog te achtervolgen . . .

„Wat bananenkoopman . . . die kan toch niet bij z'n kar vandaan, zeker? Kom!”

Samen liepen ze verder. Hier hadden allerlei opkopers van tweedehands-waren hun vreemdsoortige artikelen zo maar op straat uitgestald. Wat een eigen-

aardige rommel. Je kon 't zo gek niet bedenken. Daar lag een stapel oud roest: nijptangen, poken, kachelpijpen, schroevendraaiers, zagen, vorken, lepels, ja wat niet al!

„Luister,” zei Piet, „ik zal die ouwe vragen, wat zo'n schroevendraaier kost . . . en dan graai jij onderwijl even een van die lepels weg.”

„Nee hoor! Ik durf niet!”

„Toe! wat zou het? Hij is net zo ,kippig'! Hij ziet toch niks!”

Even stond Bert in gedachten. Zou hij . . . ?

„Vooruit nou!” drong Piet aan.

Hij liep naar den ouden koopman met zijn blauwe bril op en troonde hem mee naar de andere kant van z'n „stal”.

„Baas, wat kost zo'n schroevendraaier?”

„Die . . . ? Of die andere . . . ? Deze twintig cent!”

Piet bedacht een „smoesje”, dat hij zoveel geld niet bij zich had. Hij zou even z'n moeder om geld vragen en dan zou hij terugkomen om de schroevendraaier te halen.

„Heb j'em?” fluisterde hij, toen hij langs Bert kwam.

„Ja!”

„Kom mee dan!” gelastte Piet.

't Hart bonsde Bert in de keel. Dàt had hij nog nooit gedaan! O, wat zou moeder wel zeggen, als ze 't te weten kwam! Nu was hij een dief . . . en dieven kwamen in de gevangenis.

„Nu gaan we fijn naar 't Westerpark,” vervolgde Piet.

„Maar wat moeten we dan met die lepel uitvoeren?” sprak Bert angstig.

„Dat zul je wel zien. Je weet toch, dat er daar in die

oude bomen zoveel spreekwennesten zijn, nou kunnen we d'r prachtig bij komen. Laat zien . . . . kun j' em buigen?"

Om de hoek van een der zijstraten haalde Bert de lepel voorzichtig voor den dag en gaf 'm aan zijn vriendje.

Hè . . . ., gelukkig, dat hij 'm kwijt was.

„'n Fijne!" riep Piet. „Kijk ereis . . . . prachtig!"

Hij boog de steel recht op. „Jô . . . . dat is nog ereis 'n pracht schopje! Kom . . . . nou gaan we naar 't park; dan zal je d'ereis wat zien!"

Even later kwamen ze in 't park aan.

't Was schitterend weer en vrij druk. De banken waren merendeels bezet met oudjes, die gezellig met elkaar zaten te keuvelen.

Hier en daar wandelden moeders en dienstmeisjes met haar kinderwagen.

„'t Is hier veel te druk," zei Piet. „Hier kunnen we niets beginnen en heb je ook geen nesten genoeg. We moeten meer naar de andere kant, je weet wel in die hoek bij de oude lindebomen. Daar in die holle gaten nestelen een hoop spreekwennesten. Weet je wel, Bert?"

„Hei, daar heb je Klaas ook!" riep Piet plotseling. Meteen floot hij handig op z'n voorste vingers. Onmiddellijk keek het nieuwe vriendje om; ook die kende het fluitje van Piet op zijn duimpje. Dadelijk kwam hij aanhollen.

„Hallo! ik ga mee!"

„Waar is Kees?"

„Die is met broer Nelis gaan vissen."

„Wou jij niet mee?"

„'k Mocht niet."

„Waarom niet?"

„Weet ik het! Hij gaat altijd met Kees."

„Zeg Klaas,“ zei Piet, „mot je zien, wat 'n fijne lepel!
Kom mee, jô, dan gaan we spreuwen nesten uithalen;
we kunnen er nu prachtig bijkomen!“

„Tof, jô!“ riep Klaas bewonderend.

„Zeg, heb j'n mes?“ vervolgde Piet.

„Ja, hier!“

Piet nam het mes, liep over het gazon, schoof tussen

Kan je 't hier misschien mee doen?

een groep hoge heesters door, waar hij een stevig
takje afsneed.

In een wip was hij terug.

„Nu nog een stukje touw! Heb jij 'n eindje bij je,
Bert?“

Bert voelde in zijn zakken.

„Nee . . . anders heb 'k vaak genoeg een touwtje
bij me . . . en nou juist niet. Dat zal je altijd zien.“

„Ja, dat geeft ons nou niks! Jij, Klaas?“

„Ik ook niet!”

„Strop!”

Meteen liep hij op een der banken af, waar een drietal ouwe heertjes genoeglijk hun pijpje zaten te dampen.

„Baas,” zei hij, op een van hen toelopende, „heeft u soms ook 'n eindje touw voor me; m'n broertje z'n klomp is stuk!”

„'k Zal d'ereis kijken, jongen. 'k Denk het niet. Nee, 'k kan er je niet aan helpen.”

„Kan je 't hier misschien mee doen?” viel de rechterbuurman in, en gaf Piet een stukje touw. „'t Is niet te groot!”

„O, best meheer! Dank u wel, hoor!”

„Voor den bakker!” riep hij, toen hij weer bij zijn vriendjes kwam.

In een ommezien bond Piet nu de lepel stevig aan de tak vast.

„Nou . . . . is ie effe tof?”

„Prachtig!”

„Heb je d'er nòg één?” vroeg Klaas.

„Nee,” antwoordde Bert, „'k heb er maar eentje gepakt!”

„Stommerd! Je hadt er toch net zo goed een paar meer kunnen gappen!”

„Nou . . . . kom mee!” riep Piet. „Daar in dat hoekje, daar benne altijd een hoop spreuwen! En nou goed opgelet!”

Spoedig waren ze op de afgesproken plaats.

Talrijke spreuwen zaten er in de bomen te kwetteren.

„Daar kwam er één uit!” riep Bert. „Daar hoog, uit dat gat!”

„Nou . . . . dan moeten we 't daar dadelijk proberen,” riep Piet. Zijn ogen schitterden.

„Maar nou moeten we oppassen!”

„Bert . . . . jij gaat daar op de uitkijk staan en als je in de verte een ‚smeris’¹⁾ ziet aankomen, dadelijk een seintje, hoor!”

Eerst keken ze nog alle kanten uit, of er geen onraad viel te bespeuren.

„Ga staan!” gelastte Piet. Handig stak hij de lepel in z’n blouse.

Klaas ging met zijn rug stevig tegen de stam van de boom staan en vouwde zijn handen.

In een wip stapte Piet met z’n rechter voet er in, daarna op de schouder, meteen greep hij een der onderste takken en als een kat klom hij handig naar boven.

Klaas ging aan de andere zijde van het wandelpad op de loer staan.

Daar was Piet bij ’t gat. Juist vloog er een spreek uit.

„Zag j’em?” riep Klaas, die zo nu en dan even naar boven keek.

„Ja!”

Bij ’t gat gekomen, hield Piet zich met z’n linkerhand stevig aan een tak vast, haalde zijn lepel voor den dag en voorzichtig daalde het instrumentje naar beneden.

„Heb je wat?” riep Bert.

„’t Is te diep . . . . ik kan er niet bijkomen!”

„Stroop je mouw op!” riep Klaas.

„Ja!”

„Hier heb ’k ze!” riep Piet. Voorzichtig haalde hij het takje met de lepel naar boven.

„Hoeveel?” riep Bert.

„Twee . . . ., maar ’k denk, dat er nog meer in

---

¹⁾ politie-agent.

zitten!" Stevig klemde hij z'n linkerhand om de tak, terwijl hij de beide fijn gespikkelde eitjes voorzichtig in z'n pet stopte. Weer ging de lepel naar beneden en . . . .

„Nog twee!" riep hij.

„Daar hoger vliegt er nòg een uit!" riep Bert. „Aan de linkerkant van je. Daar bij die knobbel. Zie j'em?"

„Ja . . . . daar!"

Voorzichtig klom Piet nòg hoger. Jong, wat was ie handig! Bijna was hij op de aangeduide plaats aangekomen, of Klaas schreeuwde:

„Daar komt er één! Maak, dat je er uit komt!" Als een kat zo vlug gleed Piet naar beneden.

„Ju! . . . . ju!" schreeuwde Klaas en zette het met Bert op een lopen.

Weldra waren ze buiten schot . . . Even later hoorden ze 't fluitje en zij er op af.

„Kon je d'r vlug genoeg uitkomen?" vroeg Bert.

„Ja . . . . op 't nippertje af!"

„En je eieren?"

„Twee benne er kapot. 'k Heb m'n hoofd tegen een tak gestoten. Voorzichtig nam hij zijn pet af, waar nog twee eitjes in lagen.

„Wie moet ze nou hebben?" vroeg Piet.

„Verdelen kunnen we ze niet."

„Laat Piet ze deze keer houden," stelde Klaas voor. „Vind je 't ook niet, Bert?"

Meteen greep hij een der
onderste takken . . . .

„Ja, best!”

Samen liepen ze nu verder in de richting naar huis.
De Westertoren wees kwart voor vijf.

„Nou ga ik naar huis,” zei Bert. „’k Heb beloofd om niet later dan vijf uur thuis te komen.”

„Hier is je lepel!” zei Piet.

„Nee, houd jij die maar, tot we weer eens gaan.”

„Wil je geloven, dat ie bang is, dat z’n moeder er achter komt?” zei Klaas even later. „’k Heb ’em al lang in de gaten. Hij durft bijna niks, hoor!”

„Nou, dat moet je niet zeggen,” antwoordde Piet.

„Eerst niet, maar . . . .”

„Dag!” riep Bert in de verte en liep op een drafje naar huis.

Piet en Klaas liepen de Palmgracht op.

’t Was nog vijf minuten voor vijf, toen Bert boven kwam.

Gelukkig, vader was niet thuis.

„Dag moe! Dag! Is vader er niet?”

„Nee . . . . die is te vissen naar Oosthuizen.”

„Nou . . . . en heb je fijn gevaren?”

„Nee, moe! Piet z’n broer ging niet.”

„Niet?”

„Nee, moe!”

„En waar zijn jullie dan vanmiddag geweest?”

„Bij Piet thuis, moeder. Gijs, z’n broer was aan ’t duivenmelken.”

Moeders gezicht betrok.

„En toen?”

„Naar de markt, moe.”

„En wat hebben jullie daar uitgevoerd?”

Bert kreeg een kleur. ’t Hart bonsde hem in de keel.
Zou hij . . . . ?

„Bij de stalletjes gekeken, moe.”

O, wat keek moeder hem toch ernstig aan. Zou ze 't?

„En verder?”

„Toen naar 't Westerpark, moe, met Klaas, het neefje van Piet.”

Gelukkig, moeder vroeg niet verder.

Snel liep Bert naar zijn muizekooi . . . . Hè, gelukkig, dacht hij.

Weer schrikte hij wakker . . . .

Toen hij eindelijk 's avonds naast Wim in zijn bed lag, kwam alles hem weer duidelijk voor de geest. O, wat gevoelde hij zich ongelukkig! En wat keek moeder hem toch ernstig en verdrietig aan.

Duidelijk gevoelde hij, hoe slecht hij had gehandeld. Steeds werd hij onrustiger.

Néén . . . . zó iets had hij nog nooit gedaan . . . . gestolen! En plotseling dacht hij aan de Zondagschool en schoot hem een

verhaal te binnen, dat mijnheer Zwart een paar Zondagen geleden had verteld. En duidelijk herinnerde hij zich nog de woorden van mijnheer.

„Ja, kinderen . . . . jullie denkt soms, dat niemand het ziet, als je iets slechts doet. Maar je kunt niets, niets in 't verborgen doen, want God ziet *alles*.”

Ja . . . . dus God had het ook gezien, wat hij op de Noordermarkt had gedaan.

O, waarom had hij toch naar Piet geluisterd?

Hij vouwde zijn handen en wilde zijn avondgebedje opzeggen. Dan dacht hij weer aan moeder, die hij zo had voorgelogen.

Neen . . . . hij kòn niet bidden! Waarom had hij het gedaan? De tranen sprongen hem in de ogen.

O . . . ., als hij maar in slaap viel!

Maar ook dat gelukte niet; hij moest maar altijd aan die lepel denken.

Allerlei spookbeelden dwarrelden door zijn hoofd. Eindelijk sliep hij in . . . . maar telkens werd hij onrustig wakker door allerlei akelige dromen. De politie zat hem voortdurend op de hielen en wilde hem grijpen! O . . . . daar hadden ze hem!

Weer schrikte hij wakker.

Van het gesprek tussen vader en moeder die avond had hij niets gehoord. Samen hadden de ouders de mogelijkheid overwogen om uit de buurt vandaan te komen.

„Ik kan het niet helpen,” had moeder gezegd, „maar ik houd mijn hart vast over Bert. Heus vader, dat loopt niet goed af: hij heeft heel verkeerde vriendjes. Die Piet uit de Palmstraat deugt niet voor hem. O, ik ben toch zo bang, dat 't de een of andere keer met onzen jongen mis zal lopen.”

Vader gaf moeder gelijk, maar de verdiensten waren niet groot tegenwoordig, en een nieuw huis, bijvoorbeeld over 't IJ, deed allicht veel meer huur en dan was hij toch ook zo ver van zijn werk. Aan de andere kant was hij 't echter volkomen met moeder eens, dat er voor hun jongen gevaar dreigde.

„We moeten er nog maar eens ernstig over naden-

ken," zei hij. „Misschien krijg 'k binnen niet te lange tijd opslag van mijn patroon, als 't in de tabak wat beter wordt. Zolang zullen we echter moeten wachten."

Moeder zat bedroefd voor zich te kijken.

HOOFDSTUK IV

DROEVE DAGEN.

't Was langzamerhand September geworden. Piet had met zijn vriendjes gedurende de zomer veel pret gehad; de weken waren omgevlogen. In de vakantie waren ze meermalen de polder in geweest om stekeltjes en salamanders te vangen en ook hadden ze een enkele keer gezwommen in de omgeving van de Hembrug. Natuurlijk was er ook wel eens kattekwaad uitgehaald. Het tochtje met de motorboot van Piet's broer was helaas niet doorgedaan; een paar maanden geleden was de boot verkocht.

Natuurlijk speelde Bert thuis veel met zijn nieuwe vriendje Polly, die al aardig begon te groeien en een slimme rakkerd werd. Naar zijn muis had hij de laatste tijd weinig omgekeken.

Klaas, het neefje van Piet, was geregeld van de partij op hun tochten naar de polder, 't Westerpark, of de havens. Op de Noordermarkt kwamen ze de laatste tijd weinig meer.

Op zekere Woensdagmiddag, toen Bert tegen een uur of vijf naar huis ging en de hoek van de Goudsbloemstraat omsloeg, zag hij plotseling een troepje mensen, druk in gesprek, voor hun huis bijeenstaan. Een politie-agent kwam uit die richting langzaam aanstappen.

„Wat zou er aan de hand zijn?” dacht Bert. „Zou er een vechtpartijtje zijn geweest of zou er misschien een kind onder een auto zijn geraakt?”

Op een draf liep hij er heen.

O, wat was dat? Wat was er met moeder?

Hevig snikkend liep ze naar de deur.

Onderwijl hoorde hij enkele woorden: een ongeluk . . . vreselijk . . . . tabak!

„Moeder, moeder!” riep hij. „Wat is er moe?” In een tel was hij bij haar. Reeds schoten hem de tranen in de ogen.

Moeder kon geen woord uitbrengen. Met de grootste moeite wist ze de trap op te komen.

De juffrouw uit de melkzaak liep mee naar boven. In de kamer gekomen, waar Wim en kleine zus voor 't raam stonden, viel moeder hevig snikkend op een stoel neer.

„Stil maar, buurvrouw! Stil maar . . . . 't Kan alles nog wel terecht komen. Wees nu maar kalm . . . . Wil je wat drinken? Wacht, 'k zal een glaasje water voor je halen.”

„Moeder! Moeder!” gilte Bert. Hij wist nog niets met zekerheid, doch hij gevoelde, dat er iets vreselijks gebeurd moest zijn.

„O, vader . . . ! vader!” snikte moeder. „Waarom moest dat ongeluk jou nou treffen! O, hoe vreselijk! Bert, lieve jongen,” en ze drukte hem tegen haar borst. Wim en zus kwamen huilend nader.

„Hier . . . . drink nu maar wat,” sprak buurvrouw, „dan kalmeert het wat. Wordt 't al wat beter? Nu . . . . als je ons nodig mocht hebben, kun je altijd op ons rekenen, hoor!”

Ze gaf moeder Fransen een hand en ging naar beneden.

Daar kwam Marie de kamer binnen vliegen.

„O, moeder, moeder!” Snikkend viel ze naast moeder neer.

„Is vader dood, moeder?“

Moeder schudde het hoofd. „Neen . . . dat niet.“ Langzaam werd ze wat kalmer. „Maar 't moet heel erg zijn. Een zware baal tabak is uit de takel geschoten en op vader terecht gekomen. De politie, die 't me voorzichtig kwam vertellen, heeft gezegd, dat hij ernstig gekneusd is. Onmiddellijk hebben ze vader door de Geneeskundige Dienst naar 't Binnengasthuis vervoerd.“

Weer barstte ze in hevig snikken uit.

Marie streefde moeder over het hoofd en droogde haar tranen af.

„Stil maar, moedertje. Stil maar. Onze Hemelse Vader zal ons zeker steunen. Kom maar . . . Toe, word nu maar rustig, moeder . . . alles kan nog wel terecht komen.“

Langzaam werd moeder wat kalmer en vertelde aan de kinderen, dat de politie haar eerst voorzichtig was komen waarschuwen. Onmiddellijk had ze gevoeld, dat er iets heel ernstigs met vader was gebeurd. Een ogenblik zelfs had ze gedacht, dat hij dood was. Doch toen had de agent haar alles verteld. Nog maar een uurtje geleden was het gebeurd. Boven uit het pakhuis werden met een takel balen tabak naar beneden gelaten. Vader moest die dan op een steekwagen laden en ze naar de zolderschuit rijden. Terwijl hij bezig was met het steekwagentje een baal op te nemen, viel er plotse-ling uit een volgende hijs één naar beneden, welke op vaders rug terecht was gekomen.

„Vanavond om zeven uur mogen we aan 't Gasthuis even komen horen,“ snikte moeder.

„Toe . . . wees maar stil, moe! Ik ga wel met u mee,“ zei Marie en gaf haar een zoen.

„O, kinderen, wat vreselijk toch!“ Moeder streefde ze over de lokken.

Polly wist niet, wat hij er aan had en was uit angst onder de kast in zijn mandje gekropen, waar hij met zijn donkere kraaloogjes onrustig rond zat te kijken.

Even later zat moeder met de kinderen om de tafel, doch er werd bijna geen woord gesproken. Zo nu en dan begon ze weer te schreien en kregen ook de kinderen de tranen in de ogen.

Ongeveer half zeven maakte moeder zich klaar om met Marie naar 't Binnengasthuis te gaan. Zusje lag al in bed.

„Zullen jullie zoet thuis blijven?” vroeg moeder aan Bert en Wim. „Voorzichtig wezen, hoor!”

„Ja moe! Zal u vader dag zeggen van ons?” antwoordde Bert.

„Ja, hoor!”

Moeder en Marie gingen de trap af. De beide broertjes bleven in de kamer achter.

O, wat was 't nu ongezellig: vader weg en moeder en Marie. Polly sliep in zijn mandje.

„Willen we een spelletje dammen?” vroeg Bert. Hij haalde het spel uit de kast. Hij was er nog wel geen meester in, maar kende het toch vrij goed. 's Winteravonds zat hij meermalen met vader te dammen. Nou . . . die kon het!

Samen zetten ze de schijven op. „Jij eerst,” zei Bert, „jij hebt wit.”

In 't eerst kon Bert zijn gedachten niet bij het spel bepalen; telkens moest hij aan vader denken. Maar langzamerhand ging het beter.

Jong, als Wim dat stuk zet, dan kon hij drie stukken wegslaan en had hij meteen een dam. Warempel, Wim deed het. Nu, die kon er nog niet veel van.

Hè . . . hij wou, dat vader er was! Die nam altijd vier of vijf stukken minder dan hij en dan werd 't een spannende partij.

„Je kent er niets van,” zei Bert, toen hij 't spel gewonnen had. „Nee hoor, zó is er niks aan; 'k schei er uit; 'k ga lezen!”

Hij liep naar 't krantenhoekje in de kamer en haalde zijn boek van de Zondagsschool te voorschijn: „Ouwe Bram” . . . . een prachtig verhaal. Wim ging naar de

Vader sloeg toen heel even de ogen op en keek me zo droevig aan . . . .

kast en maakte Polly wakker om wat met hem te spelen.

Zo nu en dan keek Bert even van zijn boek op. 't Was ongeveer kwart voor acht. Zou moeder nog niet komen? En hoe zou 't met vader zijn?

Daar hoorde hij de trap. Ja . . . . dat waren ze . . . .

Moeder en Marie stapten de kamer binnen.

O, wat keek moeder nog bedroefd.

„Kom maar,” zei Marie, „geef uw mantel maar hier, moe.”

„Zo,” zei moeder, „hebben jullie zoet opgepast? Flink zo, hoor!”

„En wat zei vader, moe?” vroeg Bert zenuwachtig.

„We mochten vader maar even zien,” sprak moeder zacht, „maar vijf minuten. O, hij zag zo bleek. Zijn hoofd was verbonden; maar we mochten niet met hem praten. Vader sloeg toen heel even de ogen op en keek me zo droevig aan.”

Weer begon ze te schreien.

„Stil maar, moedertje,” troostte Marie. „Vader wordt wel weer beter. De hoofdzuster gaf alle hoop. En wij zijn nu toch allemaal nog bij u!”

„Ja, zo is het, Marie; daar ben ik ook heel dankbaar voor. O, als vader maar weer eenmaal thuis is.”

„En wanneer mag u nu weer naar vader?” vroeg Bert.

„Zondagmiddag tussen twee en drie.”

„En mogen wij dan ook mee, moe?”

„Ja, hoor!”

„En ik ook, moe?” vroeg Wim.

„Ja zeker, jij ook, hoor!”

Kleine zusje begreep er nog weinig van.

't Werd een droeve avond. De juffrouw van beneden kwam nog even vragen, hoe 't met vader was. Marie schreef een brief aan oom Arie, om hem met het vreselijke voorval in kennis te stellen.

De jongens en zusje gingen vroeg naar bed. Bert vouwde de handen en zei zijn avondgebedje op:

„'k Leg mij om te slapen neder,
Goede God, die altoos waakt . . . .”

En toen het uit was, liet hij er op volgen: „Lieve Heere Jezus, wil vader als 't U blijft, weer gauw beter maken.”

HOOFDSTUK V

„IN DE VAL”.

Gelukkig ging het met vader goed vooruit. Toch zou het nog enige weken duren, alvorens hij het ziekenhuis geheel hersteld zou kunnen verlaten. Moeder had nu de zorg voor het gezin alleen en er kwam héél wat kijken. Meermalen had ze God gebeden om haar de nodige kracht en wijsheid te geven. Vooral gedurende de laatste dagen had zij nieuwe angst voor Bert. Niet alleen was hij weer een paar maal te laat thuisgekomen, doch wat veel erger was: zij miste op zekere avond uit haar portemonnaie, die in de la van de kast lag, een dubbeltje.

Nauwkeurig dacht ze na, wat ze de laatste paar dagen had uitgegeven; ze kon het zich toch alles goed herinneren. Hoe was het toch mogelijk, dat ze dat dubbeltje niet terecht kon brengen? De melkboer? Neen . . . . ze had toch één liter gekocht. De bakker? Neen . . . . dat kon ook niet. En onwillekeurig kreeg ze een vreselijk angstgevoel. Bert zou het toch niet stilletjes hebben weggenomen? Och . . . . hoe kon ze ook zó slecht van haar jongen denken! En toch . . . .

Neen . . . . Wim kòn het niet gedaan hebben. Ze had Marie nog gevraagd, doch die had ook geen geld nodig gehad.

O . . . ., als het toch eens . . . .

Bert was de laatste tijd weer geregeld in gezelschap van Piet en dat andere vriendje uit de Zaanstraat.

Meermalen had ze haar jongen er op gewezen andere kameraads te zoeken, doch 't scheen weinig te helpen. Vooral Piet scheen een machtige invloed op Bert uit te oefenen. En toch . . . . moeder vertrouwde dien jongen niet en nog veel minder dat neefje van hem; dat leek haar een echte gemene rakker. O . . . . als vader maar spoedig beter werd en weer zijn volle loon verdiende, dan zou ze eens ernstig met hem er over spreken, om toch zo gauw mogelijk uit deze akelige buurt vandaan te komen in 't belang van de kinderen, en in de allereerste plaats om Bert.

Helaas . . . . nu ging het nog niet. Moeder ontving wekelijks wel een uitkering van de Ongevallenverzekering, doch dit bedrag was heel wat minder dan vaders normaal weekloon.

Telkens maar weer moest ze aan dat dubbeltje denken en ze nam zich voor om van nu af aan scherp op te letten. Heel nauwkeurig, tot in de fijnste bijzonderheden zou ze haar dagelijkse uitgaven nagaan. Eerst dacht ze er over Bert onder handen te nemen, maar . . . . als hij het eens niet gedaan had?

't Was Zaterdagmiddag ongeveer kwart over twaalf, dat Bert en Piet uit school naar huis gingen; Klaas liep een klein eindje mee.

„Heb je nou je kwartje al, om het mes te kopen?” vroeg Piet.

„Nee,” antwoordde Bert, „nog maar dertien centen. Dat dubbeltje, dat 'k Zaterdag stiekum uit moeders portemonnaie heb weggenomen, en drie centen van de juffrouw beneden, waar 'k een boodschap voor gedaan heb.”

„Wat 'n sufferd!” merkte Klaas op. „Je hadt toch net evengoed een kwartje kunnen gappen? Dan was je in één keer klaar geweest!”

„'k Durfde niet!” hernam Bert. „Dan had moeder 't zeker gemerkt: er was maar weinig geld in.”

„Nou,” hernam Piet, „ik heb er alvast eentje.” En hij haalde zijn nieuw zakmes te voorschijn, dat hij de vorige week van den koopman op de Noordermarkt had gekocht.

„Kijk ereis . . . . wat 'n fijn mes! Dat kan ons van pas komen. Toe, jô, zorg jij nu ook, dat je er gauw een krijgt.”

„Of durf je weer niet?” vroeg Klaas.

Bert werd nijdig. Die vervelende Klaas moest hem altijd hebben.

„Dat zal je wel zien,” riep hij nijdig.

„Nou, saluut hoor!” riep Klaas. „'k Smeer 'em! Dag!!”

„Hoor 'es!” riep Piet. „Je weet het . . . . vanmiddag om half drie aan de Westerdoksdijk. Je komt toch?”

„Nou . . . . en of!”

Klaas stooft reeds de hoek om.

„Net of hij mij altijd moet hebben,” zei Bert.

„Nou ja,” antwoordde Piet, „waarom heb je er dan ook niet voor gezorgd, dat je dat kwartje hadt.”

„'k Zei je toch, dat ik niet durfde! Als moeder er achter komt?”

„Nou . . . . je moet zelf maar zien . . . . maar 't zou toch zeker fijn wezen, als we alle drie een mes hadden?”

„Ja, dat is zo.”

„Kijk ereis . . . . wat 'n fijn mes!

„Loop je nog even mee?“ hernam Piet. „Misschien is m'n broer wel thuis met zijn muizentheater. Fijn, jô!“

„Nee, want dan denkt moeder misschien . . . .“

„Nou . . . . adju dan! Kom je niet te laat?“

„Nee!“

Op een draf liep Bert naar huis. Wim en Marie waren nog niet thuis. Moeder was in de keuken bezig. Zusje speelde bij haar met de pop.

„Dag! . . . . dag moe!“ riep Bert.

„Dag, jongen!“

„Zijn Wim en Marie er nog niet, moe?“

„Hoe dan?“

„Nee . . . . zó maar.“

„Of wou je soms zeggen: dat gebeurt niet altijd, dat ik de eerste ben?“

„Mogen we morgen weer mee naar 't Gasthuis, moeder?“

„Ja zeker, jongen. Ben je blij, dat vader over enige weken thuis komt?“

„Nou, moeder . . . . òf ik!“

Bert liep naar de kamer. Polly sprong hem kwispelstaartend tegemoet.

„Zo, ben je daar? Kom maar bij baasje. Ja . . . . je bent zoet, hoor!“

Moeder bleef nog even in de keuken om voor 't eten te zorgen.

Plotseling schoot Bert de gedachte aan het mes te binnen. Hij liep naar de kast en trok heel voorzichtig de la open. Daar lag moeders portemonnaie. Zou hij? Als hij er weer een dubbeltje uitnam en de volgende Zondag van de Zondagsschool wegbleef, dan had hij een kwartje bij elkaar. Wat zouden zijn vriendjes en vooral Klaas opkijken, als hij hun ook z'n mes kon tonen! Zou hij . . . .? Ja . . . .!

Neen . . . ! Even luisteren, of moeder nog in de keuken bezig was.

Weer ging hij naar de kast. Hij nam de portemonnaie in zijn hand. Neen . . . niet doen . . . sprak een stem in hem. Hij legde het geldbeursje weer op de juiste plaats en deed de la zachtjes dicht. Dan liep hij naar Polly en begon met hem te spelen. Telkens moest hij aan het dubbeltje en het mes denken. Hij was toch blij, dat hij het voor de tweede maal niet gedaan had.

Daar kwam Wim de trap op; hij hoorde het aan de stap.

„Bert,” riep hij, toen hij binnen kwam, „geef mij nou je muis!”

„Wou je hem zo graag hebben?”

„Ja . . . toe Bert . . . krijg ik 'em nou?”

„Nou . . . vooruit dan maar!”

Wim holde naar de keuken.

„Moeder . . . moe! 'k Heb de muis van Bert gekregen!”

„Nu, dat vind 'k aardig van Bert,” zei moeder.

Even later kwam Marie thuis.

„Zo Wimpie! Dag muizendirecteur!” zei ze tegen Bert.

„Nee,” merkte Bert op, „dat ben ik niet meer . . . dat 's Wim nou. Die maakt later ook een muizen-theater.”

Marie dekte de tafel en even later zat moeder met de kinderen weer bijeen.

„Heerlijk, dat 't met vader zo goed gaat, hè moe?” zei Marie.

„Ja, gelukkig, kind! O, wat zal 'k blij en dankbaar zijn, als vader weer thuis is. Kom kinderen, laten we bidden!”

„Wat ziet u bleek,” merkte Marie even later op.
„Scheelt er wat aan, moe?”

„Nee kind . . . . heus niet. 'k Weet niet, wat het is, maar 'k ben de laatste tijd zo zenuwachtig. Maar 't zal wel weer overgaan, hoor!”

Bert sloeg de ogen neer.

„Och kom moeder . . . . u moet kalm wezen,” troostte Marie. „'t Komt immers alles terecht. Vader wordt helemaal beter en de patroon heeft immers gezegd, dat vader dadelijk weer terug mag komen. We hebben toch alle reden om dankbaar te zijn?”

„Ja, zo is het ook, kind!”

De eenvoudige maaltijd verliep heel rustig. Polly stond naast moeder en kwispelde maar voortdurend met z'n pluimstaart; zo nu en dan begon hij zachtjes te janken.

„Nee . . . . nee,” zei moeder. „Kalm jij, kleine vleierd! Eerst mensen, en dan langoren, hoor! Straks krijg je wat lekkers van de vrouw.”

Een tijdje later was de maaltijd geëindigd en vouwden allen eerbiedig de handen voor het dankgebed. Moeder keek vooraf Bert heel ernstig aan.

Na het eten ging ieder zijns weegs. Bert vroeg, of hij met Piet mee mocht.

„En waar gaan jullie naar toe?” vroeg moeder.

„Naar de haven, moe; 't is daar altijd zo mooi, bij die grote boten. Net zulke grote, als waar oom Arie op vaart.”

„'k Had liever, dat je thuis bleef en wat met Wim speelde.”

„'k Heb 't beloofd, dat ik meeding, moe.”

„Nu . . . . voor deze keer dan . . . . Maar oppassen hoor . . . . en in ieder geval niet later dan half vijf thuis! 't Wordt al vroeg donker!”

„Ja, moe!”

„Denk er om, hoor!”

„Ja . . . . Dag!!!” riep Bert.

Rrrtt! . . . . stoof hij de trap af.

„Bert!!!” riep de juffrouw van beneden hem achterna.

„Ja, juffrouw!”

„Och . . . . zou je even 'n boodschap voor me willen doen? M'n man had van morgen geen boter genoeg bij zich en juffrouw Pieterse van de Brouwersgracht wacht er op. Hier . . . . wil je er even dit pakje aanreiken? 't Is op no. 62 bij de brug, één hoog.”

„O, jawel, juffrouw!”

„Nu, kijk eens . . . . dit is voor de moeite.” Ze duwde Bert een halve stuiver in de hand.

„Dank u wel, juffrouw!”

Bert weg! O, dat viel al weer mee. Nu nog één dubbeltje, dan kon hij óók een mes kopen en behoefde hij niet meer voor zijn vriendjes onder te doen.

Op de brug bij de Brouwersgracht stonden z'n kameraads reeds te wachten.

„'k Dacht, dat je niet kwam,” zei Piet.

„'k Moest eerst nog even een boodschap doen,” antwoordde Bert.

„En hoe is 't nu met je kwartje? Heb je 't nu al?” sarde Klaas.

„Nog niet,” kwam er aarzelend uit. „'k Kon het niet voor elkaar krijgen. Moeder was telkens in de kamer,” jokte hij. „Maar 'k heb nu al ruim vijftien centen; nog maar één dubbeltje, dat 's gauw genoeg voor mekaar.”

„Nu, 't zal tijd worden,” spotte Klaas. „Je bent me een held, hoor!”

Vervelend, die Klaas toch altijd met zijn hatelijke opmerkingen.

Over de Korte Prinsengracht kwamen ze nu spoedig aan de Westerdoksdijk, waar de grote boten lagen: „blauwpijpers” en tal van andere.

Langs de havens en entrepôts stonden verscheidene geladen spoorwagens. Verder stonden er allerlei kisten, vaten, balen en andere vrachtgoederen.

’t Was er héél rustig. De bootwerkers waren op Zaterdagmiddag reeds naar huis. De stoomlieren draaiden niet meer en ook de grote kranen en grijpers stonden in rust. Op de boten zag men hier en daar een enkelen wachtsman heen en weer lopen.

Langzaam slenterden onze vriendjes langs het haven-terrein. Daar stonden ze plotseling voor een grote opslagplaats van stevig latwerk voorzien, waarachter een aantal kisten met sinaasappels opgestapeld lagen.

„Daar kunnen we er makkelijk een paar van jatten,” zei Klaas. Meteen haalde hij zijn mes uit zijn zak, knipte het open en . . . . tussen het hekwerk door trachtte hij een der kisten open te breken. ’t Ging vrij gemakkelijk; het dunne hout van de kist spleet onmiddellijk. In een wip graaide hij er een drietal sinaasappels uit.

„Hier . . . . pak aan! Ieder één!” In een oogwenk verdwenen de appels in de broekzakken.

Weer liepen ze verder. Daar ter zij van de graansilo lag een grote partij balen opgestapeld. Bert kende ze.

„Lekkere pinda’s,” dacht hij.

„Kom,” zei Piet, „één van die zakken moeten we laten „bloeden”. Bert, jij op de uitkijk hoor! Ik zal de zak opensnijden en Klaas houdt zijn pet er onder!”

Even keken ze scherp rond, of er geen gevaar dreigde. Er was niets te bespeuren. Alleen héél in de verte stond een man voor een opslagplaats te veggen. Verder was de kust veilig.

De beide neefjes kropen naar de balen; Bert keek in 't rond.

In een oogwenk had Piet met zijn mes een flinke snêe in de zak gegeven en reeds rolden de blanke noten in Klaas' pet.

Plotseling echter schoot er iemand te voorschijn.

Bert had zeker niet genoeg opgelet en te veel naar zijn vriendjes gekeken.

„Ju! . . . . ju!” schreeuwde hij nog en wilde het op een lopen zetten, doch op hetzelfde ogenblik greep een stevige hand hem vast. Klaas en Piet gingen er van door.

„Jullie lelijke gauwdieven!” riep de wachtsman, die de jongens had zien komen. Onmiddellijk had hij gevoeld, dat ze iets in hun schild voerden, en zich achter de graansilo verdekt opgesteld.

„O . . . . ! 'k Zal 't nooit weer doen!” schreeuwde Bert.

„Ja . . . . dat liedje kennen we: dat zeggen ze allemaal, als ze in de val zijn gelopen.

„Kom jij maar met mij mee!” En stevig greep hij Bert bij zijn arm vast.

Bert werd doodsbleek; hij trilde over zijn gehele lichaam.

„Moeder, moeder!” snikte hij. „O, laat me asjeblijft vrij!”

Onze wachtsman kende echter geen pardon en nam Bert mee naar zijn wachthuisje, dat hij hierna

En stevig greep hij Bert bij zijn arm vast.

stevig afsloot. Even later liep hij naar de telefoon om de politie te waarschuwen.

Bert zat voorovergebogen met zijn hoofd in de handen te snikken.

Spoedig daarna verscheen er een rechercheur, die hem gelastte mee te gaan naar het bureau Westerstraat.

Doodsbleek liep Bert met den politieman mee; hij durfde niet op te kijken. Ieder ogenblik sprongen hem opnieuw de tranen in de ogen.

Weldra kwamen ze op het politiebureau. Bert werd in een afzonderlijk kamertje gelaten; de rechercheur nam plaats aan een tafel, waarop een groot vel papier lag.

„Zie zo, vertel nu maar eens op: hoe heet je?”

Bert barstte opnieuw in hevig snikken uit.

„Nee . . . ., nee . . . . doe die tranen nu maar weg. Zeg eens op: Hoe is je naam?”

„Bert Fransen, m'nheer!”

„En waar wonen je ouders?”

„In de Goudsbloemstraat, No. 44, één hoog, m'nheer.”

„En hoe heten je vader en moeder?”

„Vader ligt al lang in 't Gasthuis.” En weer barstte hij in schreien uit. Hierna vertelde hij hun namen.

De rechercheur schreef alles op.

„En is moeder thuis?”

„Ja m'nheer!” Zijn stem stakte.

De politieman liep naar een andere kamer. Even later kwam hij terug.

„Zo! En vertel me nu eens . . . . wie waren die beide andere jongens? En wat moesten jullie daar aan de haven? Keer je zakken eens om!”

Bert gehoorzaamde . . . . Daar kwam de sinaasappel te voorschijn, met een nieuw vloeitje er om.

„Hoe kom je daar aan?”

„Die heeft Piet gepakt!” kwam er stotterend uit.

„Ja . . . . ja . . . . één van je vriendjes. Vooruit . . . . hoe heten ze?”

„Piet Gerritsen, m'nheer . . . . en Klaas. Zijn naam weet ik niet; 't is een neefje van Piet.”

„En waar woont die Piet?”

„Palmgracht 53, drie hoog, m'nheer.”

„En Klaas?”

„Dat weet ik niet . . . . In de Zaanstraat, maar het nummer ken ik niet.”

„De waarheid spreken, hoor! Pas op, als je jukt!”

„En moet ik nu in de gevangenis?” snikte Bert hevig.

„Dat zullen we wel 'ereis kijken.”

„Mag 'k naar moeder . . . . O, 'k zal 't nooit weer doen. O, laat me nu naar moeder!” Snikkend viel hij op de bank neer.

„Voorlopig blijf je hier maar wat wachten,” ging de rechercheur verder. Onderwijl begon hij weer te schrijven. Bert snikte zachtjes zijn verdriet uit.

Ongeveer een half uur zat hij wezenloos voor zich uit te staren.

Zo nu en dan werd het hem te machtig en begon hij weer te schreien.

Hij moest maar aldoor aan vader en moeder denken.

Even later ging de deur open en . . . . een der agenten liet moeder binnen.

Ze zag doodsbleek. Toen ze Bert zag, liep ze op hem toe. „O, Bert, m'n jongen . . . . hoe kon je dat toch doen?”

Toen kon ze niet meer; geheel van streek viel ze op de bank naast hem neer.

„Wees maar kalm, moeder,” sprak de rechercheur en haalde een glas water.

„Hier . . . drinkt u maar wat!”

Bert durfde moeder niet aan te kijken.

„Moeder . . . moeder!” snikte hij.

Toen moeder enigszins was gekalmeerd, vroeg de politiemans haar verschillende inlichtingen om te kijken, in hoeverre Bert de waarheid gesproken had. De arme vrouw kon eerst bijna geen woord uitbrengen.

Later werd ze rustiger en vertelde den rechercheur uitvoerig over Bert en van haar angst, die ze de laatste tijd had gehad, toen haar jongen weer geregeld met zijn slechte vriendjes omging. Ook dat schreef de rechercheur op.

„Nu, moedertje,” ging hij verder, „we weten nu voorlopig

genoeg. Neem je jongen nu maar mee naar huis. U zult er later wel meer van horen.”

Moeder groette den rechercheur en nam Bert bij de hand.

„Kom,” zei ze zacht; haar knieën knikten.

't Was reeds donker buiten, toen ze naar huis gingen. Een dichte mist hing over de stad, waarin de lantaarns stonden te druilen. Zo nu en dan droogde

„Moeder . . . moeder!” snikte hij.

moeder haar tranen af. Stevig hield ze haar jøngen vast.

Onderweg werd geen woord gesproken. Bert beefde . . 't was, of hij een hevige koorts had.

Zo kwam ze thuis. Wim en zus waren bij buurvrouw gebracht; alleen Marie was boven. Toen ze moeder met Bert zag binnenkomen, barstte ze in snikken uit. Buurvrouw had haar verteld, dat moeder door de politie ontboden was, om op het bureau te komen.

Moeder bracht Bert naar boven, naar zijn kamertje.

„Naar bed, onmiddellijk,” had ze bevolen.

Maar vóór ze haar jongen verliet, sprak ze ernstig met hem. Wees hem er op, dat wat hij gedaan had zonde was — overtreden van Gods gebod, dat zegt: „Gij zult niet stelen.” En Bert luisterde — ja, hij had wel spijt nu . . . . En hij wilde wel om vergeving vragen; óók in zijn avondgebed . . . .

En toen meende hij, dat de zaak daarmee afgedaan was, ... kort nadat Moeder hem alleen gelaten had, sliep hij . . . .

't Was ruim veertien dagen later, toen moeder een brief ontving, waarin stond, dat Bert Fransen, wonende Goudsbloemstraat 44 één hoog, zich op de 24e September des voormiddags om 10 uur moest vervoegen op het Parket van den Officier van Justitie in het Paleis van Justitie op de Prinsengracht. „Eén der ouders wordt verzocht mee te komen,” stond er onder.

O, wat zat Bert deze paar weken in angst . . . . En moeder? Hoe vreselijk leed zij!

In 't eerst had ze niet de moed gehad om het vader te vertellen; ruim een week geleden had ze het hem héél voorzichtig meegedeeld. O, 't was vreselijk geweest. Vader was lijkleek geworden; toen was hij met 't hoofd voorover op zijn kussen gaan liggen, om zijn verdriet

uit te schreien. Hij wilde niet, dat de omliggende zieken iets zouden bemerken.

Zo kropen de dagen traag voorbij.

Woensdagmorgen tegen tien uur liep moeder met Bert aan de hand bij het gerechtsgebouw. Ze durfde bijna de hoge stoep niet opgaan; zó schaamde ze zich.

„Gaat u daar maar wachten,” zei de portier, toen ze binnen waren, „daar in dat kamertje aan 't eind van de gang.”

Nu en dan keek moeder zo in-droevig naar Bert, die met zijn bleek gezichtje naar de grond staarde.

Daar ging de deur open. Een vriendelijk uitziende mijnheer kwam naar moeder toe.

„Gaat u beiden maar met mij mee,” sprak hij.

Ze kwamen in een groot vertrek. Achter een lange tafel met een donkergroen kleed zat een mijnheer met een grote bril op, die zeer ernstig keek.

„Gaat u beiden maar voor de tafel staan,” zei de ambtenaar.

„Ben jij Bert Fransen?” vroeg de mijnheer streng. 't Was de Officier van Justitie.

„En ben je den 20en Februari geboren?”

„Ja, m'nheer,” kwam er schuchter uit.

„Edelachtbare, moet je zeggen,” fluisterde de ambtenaar.

„En u is de moeder, juffrouw?”

„Jawel, Edelachtbare!” De tranen schoten moeder in de ogen.

„En wat doet uw man?”

„Die ligt al heel lang in 't Binnen Gasthuis, Edelachtbare.”

„Nu, juffrouw, 't is héél erg, wat uw jongen gedaan heeft. Hij is pas tien jaar en dan al stelen. Heeft u er

bij u thuis nooit eens iets van gemerkt, dat uw jongen niet eerlijk was?"

Moeder deelde mee, wat ze wist: Bert had haar, toen ze er de dag ná die vreselijke middag over begonnen was en hem het rechtstreeks had gevraagd, het wegnemen van het dubbeltje bekend — had haar verteld, waaróm hij dat gedaan had.

„Neen, ik wil het niet goed praten, wat hij heeft gedaan,” zei ze. „Het was slecht, het was zonde, Edelachtbare. Maar hij had zulke verkeerde vriendjes. O . . . . waren we maar eerder uit die akelige buurt verhuisd!”

„Ja, juffrouw . . . . ik ken de hele geschiedenis, en weet ook heel goed, wie die beide andere jongens zijn; die zullen we hier ook laten komen.”

„En begrijp je nu niet, welk een vreselijk verdriet je je ouders hebt aangedaan?” vroeg de Officier. „Heb je daar nu geen erge spijt van?”

„'k Zal het nooit . . . . nooit weer doen, mijnheer, Edel . . . . Ik beloof het u! Nooit weer! . . . . Moeder . . . moeder!” Hij viel haar om de hals.

„Nu . . . . luister eens goed,” hernam de Officier.

„Deze mijnheer is de Ambtenaar voor de Kinderwetten . . . . mijnheer De Groot. Die zal nu voortaan streng op je letten en dan zullen we eens zien, of je je woord houdt. Ik zal je nu nog niet in een opvoedingsgesticht of tuchtschool plaatsen, maar je onder regelmatig toezicht stellen van mijnheer De Groot. Maar zodra ik nòg eens klachten over je krijg, laat ik je onmiddellijk weghalen, begrepen?”

„En hoef ik nu niet in de gevangenis?” snikte Bert.

„Neen . . . . nòg niet. Als je je nu maar voor altijd voorhoudt, nooit meer iets van een ander weg te nemen en je ernstig inspant om voortaan een brave jongen te

worden. En telkens als mijnheer De Groot het zegt, moet je bij hem komen, hoor! En mijnheer alles openhartig vertellen. Beloof je me dat?"

„O . . . . ja . . . . m'nheer . . . . 'k zal 't nooit weer doen. Nooit! Mag 'k nu met moeder mee?"

„Ja . . . . zo meteen! Kijk eens, hier heb ik een kaart, waarop alles staat, waaraan je je te houden hebt. Lees dat maar eens rustig over."

Bert nam de kaart . . . . zijn handen beefden. Hij kòn bijna niet lezen. Later ging het beter.

„En heb je alles goed begrepen, wat er op staat?"

„Ja . . . . mijnh . . . . Edelachtbare."

„Nu . . . . hier is een pen; schrijf dan je naam er maar onder."

Met bevende hand ondertekende Bert de kaart.

„Zie zo . . . . en u hieronder, moeder!"

„Mijn eigen naam, Edelachtbare?"

„Ja, dat is goed."

Ook mijnheer De Groot plaatste zijn handtekening. Toen mochten ze vertrekken. Mijnheer De Groot liet ze uit.

„Komt u nu a.s. Woensdagmiddag om drie uur met Bert maar even bij me," zei hij vriendelijk. „Kijk eens, op dit kaartje staat mijn adres."

„Nu, dag moeder . . . . dag Bert," vervolgde hij en gaf beiden de hand.

„Dag, mijnheer," zei Bert. Zijn stem trilde. Moeder bedankte mijnheer De Groot hartelijk.

Nu waren ze buiten. 't Was, of er een last van moeders schouders was gevallen. 't Werd alles weer wat lichter om haar heen en minder bedroefd dan ze was heengegaan naar dat grote gebouw, ging ze huiswaarts.

Misschien was er nog kans, dat het met haar jongen terecht zou komen. God had ook in dezen hulp geboden.

Streng, maar toch zó hartelijk was ze door die heren ontvangen, die het blijkbaar zo goed met haar kind meenden.

En mijnheer De Groot zou haar ongetwijfeld krachtig tot steun zijn bij de verdere leiding van haar jongen, die helaas afgeleden was van de goede weg.

Ze drukte Bert stijf de hand, 't was, of ze iets van haar hoop en vertrouwen in hem wilde leggen.

„Moe,” vroeg Bert zacht, „is u nu niet meer boos op me?” En hij keek met zijn grote ogen naar haar op.

„Kom maar,” zei moeder en keek hem aan, „we gaan nu weer naar huis. Je gaat weer met moeder mee. Neen, moeder is niet boos, zo nu en dan alleen erg verdrietig.”

Zo kwamen ze thuis.

Er werd met de andere kinderen nergens over gesproken. Wim en zus gingen vroeg naar bed. Bert mocht nog een uurtje opblijven. Marie moest naar de naaikrans voor de Zending.

Bert zat in zijn boek te lezen. Moeder keek stil naar hem. Duidelijk zag ze, dat hij er zijn aandacht niet bij kon bepalen. Telkens schoten hem de tranen in de ogen.

„Moeder!” riep hij in eens . . . . en zijn stem trilde. „Moeder!” . . . . hij vloog haar om de hals . . . . „Moedertje . . . . ik zal u nooit weer verdriet doen . . . . Nooit . . . . nooit zal ik weer iets stilletjes wegnemen!”

Moeder drukte haar jongen tegen de borst en kustte hem hartelijk.

„Dat is goed, jongen,” zei ze. „En ik geloof van je, dat je je belofte eerlijk meent. Maar, Bert, in *eigen* kracht kan je die belofte niet houden — kan je niet tegen de zonde strijden. Je moet den Heere Jezus om

die kracht vragen — je moet Hèm om een nieuw hart
bidden . . . .”

Bert ontroerde — hij hoorde Moeders stem trillen.
Toen vroeg hij: „Wilt . . . . Bidt u met mij . . . .”

En samen baden ze: Moeder en Bert, in die stille
kamer . . . .

HOOFDSTUK VI

NAAT 'T FRIESE WATERLAND.

Voorlopig was de rust in het gezin Fransen teruggekeerd. Moeder ging haar jongen nauwkeurig na — ze wilde zorgen dat hij zo min mogelijk in verleiding kwam . . . . En ze blééf voor hem bidden. Bert had zich ernstig voorgenomen tegen zijn zonde te strijden; en hij hield vol . . . . Gedurende de eerste weken had hij geen contact gehad met zijn slechte vriendjes. Piet en Klaas waren beiden door den Kinderrechter veroordeeld tot drie maanden tuchtschool en bleven dus voor enige tijd uit Amsterdam verwijderd.

Regelmatig bracht Bert een bezoek aan mijnheer De Groot, die krachtig met vrouw Fransen meewerkte om haar jongen in 't rechte spoor te houden. In 't eerst was moeder altijd met Bert meegegaan, doch later ging hij geregeld alleen. Iedere Woensdagmiddag om drie uur was hij present. Neen . . . . dat was geen straf om naar mijnheer De Groot te gaan. Bert was dol op hem: wat wist mijnheer veel en wat kon hij altijd leuk vertellen! Meermalen kwam mijnheer ook bij moeder thuis en ook was hij al een paar maal bij vader in 't Gasthuis geweest.

Mijnheer De Groot had veel met de ouders besproken. Hij was van oordeel, dat het veel beter voor Bert zou zijn, als deze enkele jaren — hoe lang kon hij niet met zekerheid zeggen — uit Amsterdam vandaan werd genomen en bij degelijke mensen op het platte-

land ondergebracht. Hij stond dan niet meer in verbinding met zijn slechte vriendjes uit de stad, die straks toch weer in Amsterdam zouden terugkeren. Mijnheer had deze proef reeds met meer Amsterdamse jongens genomen, voor wie de volksbuurt aldaar een groot gevaar was en die later tot flinke jonge mannen waren opgegroeid. Aanvankelijk hadden Bert's ouders er vreselijk tegen op gezien, doch toen ze begrepen, dat het werkelijk in 't belang van hun jongen zou zijn, hadden ze ten slotte het plan dankbaar aanvaard.

't Zou immers nog wel een paar maanden duren voor vader thuis kwam, en dan mocht hij toch nog niet werken. Van verhuizing naar een betere volkswijk kon dus voorlopig niets komen. Steeds weer zou de angst bestaan, dat het met Bert mis zou lopen. Neen . . . . zoals mijnheer De Groot het zag, was het voor hun kind het beste.

Eerst later vertelde mijnheer het aan Bert.

In den beginne vond deze het heel erg naar. Moest hij nu bij moeder vandaan en zus en Wim . . . . en Polly . . . . zou hij ze nooit weerzien?

„Wel neen, jongen,” had mijnheer gezegd, „je mag wel eens komen logeren, en vader en moeder en ook broertje en zus zullen je wel eens komen opzoeken. En misschien nemen ze Polly dan wel mee,” lachte mijnheer. „Je zult eens zien, hoe leuk je 't zult vinden. Ik weet het van verscheidene andere jongens; in 't eerst zagen ze er vreselijk tegen op, maar toen ze eenmaal gewend waren, vonden ze 't wat fijn!”

„En waar ga 'k dan heen, m'nheer?”

„Ik denk naar Grouw.”

„Naar Grouw? . . . . Waar is dat?”

„In 't midden van Friesland. Weet je, waar Leeuwarden ligt?”

„Ja, m'nheer . . . dat 's de hoofdstad van Friesland.”
„Goed zo! Nu, daar dicht bij. Wacht, hier heb 'k wel een kaart. Kijk eens, hier . . . ja, 't staat er op . . . Grouw . . . hier bij 't Pikmeer.”

Een paar weken later zaten mijnheer De Groot en Bert reeds in de trein naar Leeuwarden.

„Aan een meer?”
„Ja . . . prachtig! Friesland heeft heel wat meren en plassen.”

Bert vroeg maar door. Zijn ogen fonkelden. Moeder luisterde met belangstelling. Wat kon hij toch een lieve, aardige jongen zijn.

Een paar weken later zaten mijnheer De Groot en Bert in de trein naar Leeuwarden.

't Was voor Bert eerst heel vreemd, maar 't werd toch een echt prettige reis.

Vooral het tochtje met de boot van Enkhuizen naar Stavoren vond hij schitterend. Hij was nog nooit over zee geweest en mijnheer wist overal van te vertellen.

In Leeuwarden moesten ze even wachten en daarna werd de trein naar Zwolle opgezocht.

„Nu duurt het nog 'n klein half uurtje,” zei mijnheer.

Bert zat maar steeds voor 't raampje te kijken, of hij de stompe toren van Grouw al kon zien.

Daar waren ze er.

„O, daar heb je oom Palstra al,” zei mijnheer, toen ze door de contrôle gingen. „Aardig, dat hij ons komt afhalen.”

„Dag m'nheer De Groot! Hoe is 't met u?”

„Dank u, uitstekend hoor. En hoe gaat het bij jullie thuis?”

„O, heel goed! En is dat nou Bert?” Hij gaf hem hartelijk de hand. „Nou, die zal in 't Friese land wel ,aarden', denk ik. Vond je 't een lange reis?”

„Ja, maar héél mooi, m'nheer!”

„Zeg maar ,oom' hoor, of ,omke”, dat is nog beter.”

„Goed, omke!” Bert moest er zelf om lachen.

„Zie je wel,” hernam Palstra, „hij leert het Fries nu al. Nou, dat scil bêst mei him gean, tink ik!”¹⁾

Daar verstond Bert niets van.

„En nu maar in de bus,” ging oom verder.

„Zo, zo!” merkte mijnheer De Groot op, „dat is een hele verbetering geworden, sedert ik de laatste maal hier was.”

---

¹⁾ Nu, dat zal heel goed met hem gaan, denk ik.

„Ja, ja . . . . we worden ook grootsteeds!”

„Nou . . . . dat merk ik.”

Weldra waren ze in 't dorp. Langs een paar kronkelende zijstraatjes stonden ze plotseling voor een breed water.

„O, wat mooi!” riep Bert. „Wat kun je hier fijn roeien en vissen.”

„Dat zal waar zijn!”

Nog een hoekje om, daar waren ze bij oom's huis. Tante stond al in de deur.

„Dag, m'nheer! En hoe is 't bij mijnheer thuis?”

„O, uitstekend, moeder Palstra. 'k Moest u de groeten overbrengen.”

„Dank u.”

„En dat is nou onze Bert? Nou, nou, 'n flinke jongen, hoor! Hij is bijna zo groot als Freerk.”

„Is die er niet?” vroeg mijnheer.

„Neen . . . . nog niet . . . . die is nog op school.”

„O, ja, dat 's waar ook!”

„En heb je 'n mooie reis gehad?” vroeg tante aan Bert.

„Nou . . . . en òf, juffrouw! 'k Was nog nooit op zee geweest.”

„Weet je wat, zeg maar ,tante' in 't vervolg, hoor . . . of „moike”, dat 's nog mooier.”

„Hij kent al Fries, moeder!” lachte Palstra. „Is 't niet, Bert?”

„Nog niet, omke!”

„Hoor je wel, moeder. Zeg ereis moike, Bert.”

„Mijoeike,” zei Bert. Z'n tong sloeg bijna dubbel. Tante moest even lachen.

„Nou, zeg eerst maar ,tante' hoor, dat 's makkelijker. Je zult eens zien, hoe gauw je Fries kunt praten. En nu maar een boterham. Jeukt je maag al?”

„Nog niet, tante.”

„Nee,” viel m'nheer hem bij. „We hebben onderweg een boterhammetje gegeten. We zijn al vroeg van huis gegaan.”

„Ja, dat kan ik begrijpen.”

Tante dekte onderwijl de tafel.

„Kom, laten we eerst samen bidden,” sprak ze.

„Hoeveel boterhammen lust je wel, Bert? Kijk eens, zo'n Fries „broodsje”, dat zal je smaken. M'nheer . . . u gaat uw gang maar, hoor!”

Bert gevoelde zich al meer op zijn gemak. 't Leken aardige, goeie mensen, die oom en tante.

„U blijft toch zeker vandaag, m'nheer?” vroeg oom.

„Nee, Palstra, 't spijt me wel, maar 'k moet morgenochtend beslist weer in Amsterdam zijn. 'k Heb het nagezien . . . om kwart voor zes gaat de sneltrein uit Leeuwarden, dan ben 'k ongeveer half tien thuis.”

„Dat spijt me, we hadden anders gezellig een avondje kunnen praten. 'k Had er met mijn kleermakerswerk op gerekend, en vanavond is 't ook rustig met de scheerklanten; die komen morgen.”

't Speet Bert ook, 't was altijd zo gezellig, als m'nheer er was.

„Hoe laat komt Freerk uit school, tante?”

„Om half vier . . . over een half uurtje.”

„O, dat 's fijn! En mag ik dan met hem mee?”

„Ja, zeker!”

De tijd vloog om . . . Even over half vier hoorde moeder haar jongen aankomen.

„Daar komt Freerk,” zei ze.

„Dag heit, mem . . . dag m'nheer!” Hij gaf mijnheer een hand.

„Zo, zo Freerk . . . jongen, wat wordt jij groot! Nou . . . kijk eens . . . hier is je nieuwe vriendje Bert. Je zult het wel met hem kunnen vinden, denk ik. Met

Piet van der Werf was je ook heel goeie maatjes."

„Nou, m'nheer! Hoe is 't met Piet?"

„O, best hoor . . . 'k moest je van hem groeten. Hij is nu op de ambachtsschool."

Bert keek maar aldoor naar Freerk; 't leek hem een leuke jongen.

„Nou Freerk," zei vader, „nou zal je eerst weer Hollands moeten praten. Anders verstaat Bert je niet."

„'k Kan toch al Fries, omke. Is 't niet, mijoeike?" Freerk moest er om lachen.

„Ga je mee naar m'n schip kijken?" vroeg hij.

Samen liepen de jongens naar zolder, waar ze op een klein kamertje kwamen.

„Hier mag 'k timmeren," zei Freerk. „En hier staat m'n schip."

„O," riep Bert, „wat prachtig! En heb je dat zelf gemaakt?"

„En hier staat m'n schip."

„Ja zeker . . . vader heeft me gezegd, hoe 'k doen moest."

't Was werkelijk eenprachtigscheepje . . . alleen de zeilen ontbraken nog.

„En mogen we er later mee zeilen?" vroeg Bert.

„Ja, natuurlijk . . . als alles klaar is, maar eerst moet ik het tuig nog afmaken."

Bert keek zich de ogen uit.

„Er komt een flink zeil op,” ging Freerk verder, „wel zó hoog, want anders heb je toch geen kans met de wedstrijd.”

„Een wedstrijd?” vroeg Bert verwonderd.

„Ja zeker! Er zijn hier bij ons twee zeilverenigingen. De ene heet ‚Oostergo’ en die is voor grote mensen. Maar dan is er ook nog de vereniging ‚Jong Frisia’, die houdt alle jaren in Augustus een hardzeilerij van eigengemaakte jongensschepen.”

„Waar?” riep Bert. Zijn nieuwsgierigheid werd nog meer geprikkeld.

„Hier vlak bij, op de Pikmar. O, jô, zo mooi!”

„En mag jouw schip dan ook meedoen?”

„Nou, wat dacht je! ‚k Hoop, dat ‚k een prijs win. Maar d’er komen heel wat snelle zeilers en veel hangt natuurlijk ook van de wind af.”

„Ja,” lichte Freerk hem verder in. „Er zijn drie soorten van schepen. Eerst de ‚plankstukken’¹⁾, precies als deze, die uit een plank zijn opgebouwd; en daarvan zijn er dan nog twee soorten. En in de derde plaats ‚de klompen’, waarvan de romp van het schip van een klomp is gemaakt.”

Nu werd het Bert toch al wat duidelijker.

„Er zijn dus drie klassen, waarin gezeild moet worden,” ging Freerk verder, „net als bij de grote zeilpartij. En voor elke klasse worden door de jury minstens drie prijzen uitgelooft.”

Bert vond het schitterend! Hij wou alvast, dat het maar Augustus was.

Daar kwamen m’nheer en vader de trap op. Ook mijnheer moest het schip bewonderen.

---

¹⁾ plankstukken.

„Nu Freerk . . . 't is schitterend! Dat heb je kranig gedaan, hoor! Een mooi stuk werk! En hoe vindt jij het, Bert?”

„Fijn, m'nheer! Prachtig! En als 't wedstrijd is van de zomer, mogen we er mee varen.”

Oom Palstra vertelde er een en ander van aan m'nheer . . . Toen gingen ze naar beneden.

't Werd langzamerhand tijd voor mijnheer De Groot om te vertrekken.

„Nu, Bert,” zei hij hartelijk, „dat zal je hier bevallen. En over enige tijd kom ik je weer eens opzoeken, hoor! 'k Zal ze thuis alles vertellen, hoe fijn je 't hier getroffen hebt.”

Even kreeg Bert het te kwaad . . . de waterlanders kwamen voor den dag. Hij dacht aan vader en moeder . . aan thuis.

„Zal u ze allemaal gedag zeggen, m'nheer?”

„Ja, hoor! En Pol ook! Nou . . . dag Bert, dag jongen! Houd je maar flink, hoor!”

„Dag m'nheer!”

Weer schoten hem de tranen in de ogen.

Tante nam hem bij zich.

't Werd een leuke avond . . . daar zorgden oom en tante wel voor. En dit zagen ze wel: de beide jongens zouden het best met elkaar kunnen vinden.

HOOFDSTUK VII

EEN PRETTIGE TIJD.

't Was begin December.

Bert was nu enige weken bij oom en tante en aardig gewend. Zeker, meermalen dacht hij nog aan huis, maar toch, hij vond het fijn in Grouw, waar hij al talrijke schoolkameraads had. Freerk bleef echter zijn beste vriend: daar kon hij geweldig goed mee opschieten. Ook op school vond hij het prettig, minstens zo leuk als in Amsterdam.

Een paar dagen geleden was er een pakje uit Amsterdam gekomen, afgezonden door zus Marie. Aan Bert en Freerk Palstra te Grouw stond er op. De jongens dansten van pret en . . . toen ze het uitpakten, kwamen er voor Bert een paar echte Friese schaatsen en voor Freerk een mooie timmerdoos te voorschijn.

Jong, wat waren de jongens in hun schik!

Natuurlijk hoopte Bert, dat er nu maar gauw winter zou komen, doch voorlopig bleef het zacht weer. Omstreeks half December echter liep de wind plotseling naar het Oosten en begon het hard te vriezen.

„Nou Bert,” zei oom, „nu zullen we 't hebben, denk ik. Zoek je schaatsen maar.”

„Nou . . . je kunt hier je best doen,” merkte tante op. „Alle kanten uit; uren en uren ver.”

Vriezeman deed z'n best en weldra was het ijs overal vertrouwd.

Onmiddellijk moesten de Friese „doorlopers” ge-

probeerd worden. In 't eerst bracht Bert er nog niet veel van terecht. Neen . . . . zo goed als Freerk en de andere jongens kon hij het bij lange na niet.

„Maar je hebt een goeie slag,” zei omke. „Houd maar vol; dan leer je het uitstekend.”

Oom had goed gezien. Weldra had Bert de kunst te pakken en nu deden de vriendjes, als ze vrijaf hadden, hun best. Jong, wat hadden ze een pret!

En 's avonds was het ook altijd dol gezellig.

Oom vertelde meermalen van ouderwetse strenge winters en de Elfsteden-tocht, terwijl tante dan op chocola- of salie-melk trakteerde.

En toen kwam Kerstmis. Wat waren dat ook mooie dagen, toen hij met oom en tante en Freerk het Kerstfeest van de Zondagsschool meevierde.

't Werd een heerlijke wintertijd!

Vlak voor Pasen wachtte Bert een tweede verassing.

Op zekere avond bracht de post een brief uit Amsterdam. Omke deed hem open.

Weldra had Bert de kunst te pakken.

„Raad eens, wat er in staat, Bert?“ vroeg deze lachend. „Goed nieuws voor je.“

„Dat vader komt!“ juichte Bert.

„Neeen,“ zei oom. „Misgeraden.“ Bert's gezicht betrok.

„Nu, raad nog maar eens. 't Is niet moeilijk.“

„Dan weet ik het niet.“

„Dat ze beiden komen; vader èn moeder.“

Bert danste door de kamer. „O, tante . . . . wat fijn . . . . wat fijn!“ Hij vloog haar om de hals.

„Ben je zo blij, jongen?“

„Nou! O . . . . wat heerlijk!“

't Werd een dolprettige avond. Een tijdje later zaten de jongens een partijtje te dammen, doch Bert kon er zijn gedachten niet bij houden. Hij moest maar aldoor aan vader en moeder denken. Nog drie dagen . . . . dan kwamen ze.

Tante las de brief ook.

„Natuurlijk moet je ook de groeten hebben van je zus en Wim.“

„En Polly, tante?“ Hij wou, dat ze allemaal kwamen, doch dat vader en moeder alleen zouden komen, vond hij ook al heerlijk.

Zaterdagmiddag stonden „omke“ en Bert aan de trein om zijn ouders af te halen. Reeds in de verte zag hij de trein naderen. Hij kon bijna niet langer wachten.

Daar waren ze!

„Dag vader, moeder!“ Hij vloog ze beiden om de hals, zo blij was hij. Vader was weer geheel de oude geworden.

Even schoten moeder de tranen in de ogen.

„Dag m'n jongen . . . . dag Bert! . . . . Dag oom Palstra!“ 't Werd een recht hartelijke begroeting. Met de bus gingen ze naar huis, waar tante natuurlijk de

tafel extra gedekt had. Vader en moeder kregen de beste plaatsen.

Berts' ouders waren overgelukkig, dat het met hun jongen zo goed ging. Wat waren die oom en tante Palstra toch hartelijke, brave mensen!

Aan 't vertellen kwam geen einde. En Bert vroeg maar door over Wim en zijn zusjes, naar Polly, de Zondagsschool en mijnheer De Groot.

„Ja,” zei moeder. „Woensdagmiddag heb ik nog een bezoek aan mijnheer gebracht. Je moet de groeten van hem hebben.”

Ook oom en vader hadden heel wat met elkaar te praten.

En ook Moeder en Bert.

Toen ze hem die eerste avond naar bed bracht — wat vond Bert dat fijn — en ze samen alléén waren, vroeg ze hem:

„Hoe vind je het hier, jongen?”

„Prachtig, Moeder.”

„En denk je nog wel eens aan . . . . aan, waaróm je hier bent?”

Bert sloeg de ogen neer — hij werd rood in het gezicht.

„Nu?” droeg Moeder aan.

„Ja Moeder . . . . En . . . . ik heb om vergeving gebeden . . . . En — en — nu is het heel anders, veel . . . . veel prettiger . . . .” Hij zocht het goede woord.

Maar Moeder begreep hem.

„Gelukkig,” zei ze. „De Heere heeft je voor verder afdwalen bewaard, jongen . . . . Blijf Hem dienen en liefhebben.”

„Ja, Moeder . . . .”

Hij zat op de rand van het bed. Toen hoorde hij Moeder zeggen: „Weet je nog, hoe we samen gebeden

hebben? Laten we nu samen danken . . . . omdat God je de zonde wilde vergeven; omdat Hij je echt berouw leerde hebben . . . .”

Ze knielden — en zacht klonk Moeders stem: „Vader in de hemel — wij danken U, omdat Gij ons gebed verhoord hebt. Leer ons steeds meer, Uw voet te volgen, U te dienen, U lief te hebben . . . . En bewaar ons voor de zonde; houdt ons dicht bij U om Jezus' wil. Amen.”

Zó werden deze dagen gezégende dagen, waaraan Bert nog lang terugdacht.

Nu werd het voorjaar, een recht leuke tijd voor onze jongens. Overall in het Friese waterland was de tijd van slootjespringen aangebroken en alle vrije middagen zwierven Bert en Freerk met hun vriendjes in 't ruime veld, waar het wemelde van allerlei watervogels.

Op z'n verjaardag in Februari had Bert een stevige, lange polsstok van oom en tante gekregen. Hij was er wat mee in zijn schik: nu kon hij ook met de kameraads mee, die hem zoveel van 't slootje-springen en eieren-zoeken ¹⁾ hadden verteld.

Dat polsspringen moest hij echter nog leren; al de andere Grouwster jongens kenden het op hun duimpje en namen zelfs brede sloten om aan de overzij te komen. Soms bleek de sloot echter al te wijd, zodat ze meermalen met natte voeten thuis kwamen.

„Dat hindert niet,” lachte tante dan, „dat hoort er nu eenmaal bij.” Zorgvuldig bewaarde ze altijd oude kousen en sokken, die in het voorjaar de jongens zo goed te pas kwamen.

O, wat was het daar prachtig rondom die poelen en plassen in „'t Grouwster Laagland”.

---

¹⁾ Het eieren-zoeken gedurende enkele weken is een echt Fries gebruik. Niemand ziet er iets kwaads in.

Heel ver dwaalden onze vriendjes weg, soms waren ze wel drie uur lopen van huis. Vooral de vogels hadden Bert's volle belangstelling. In de verte zag je de kieviten al. Het mannetje maakte van die typische buitelingen in de lucht, net een acrobaat, en juichte maar aldoor zijn blijdschap uit: „Kie-wiet-wiet, wiet! Kie-wiet!”

„'t Vrouwtje zal wel op 't nest zitten of bij de eieren zijn,” zei Freerk. „Goed opletten of we het niet zien.”

Dat was echter héél moeilijk, want de slimme vogel trachtte zich te verbergen of sloop ongemerkt een heel eind van het nest weg om dan pas op te vliegen. 't Was dan ook een enorme toer om het nestje te vinden.

Meestal kwamen Freerk en Bert dan ook „met een lege pet” thuis, doch als ze een enkele keer een nestje met een of twee eieren vonden, kende hun blijdschap geen grenzen, dàt begrijp je.

Hoog door de lucht schoten de grutto's met hun lange snavels. Even verder stapte er één door 't gras. Dàt was nog eens een sierlijke vogel! En helder klonk zijn lente-roep: „Grutte . . . . grut . . . . te . . . . grut!” De scholekster was een meer deftige mijnheer. Zo echt parmantig stapte hij in zijn zwartbont jasje rond en keek heel eigenwijs om zich heen.

Prachtig vond Bert ook de kemphanen. De beide vriendjes zaten goed verscholen achter een damhek, vanwaar ze de vogels ongestoord konden bespieden. Jong, wat waren dat vechtersbazen! Ze zetten hun sierlijke kraagveren omhoog en renden vervolgens met vooruitgestoken snavels op elkaar in, net als de vroegere edellieden bij hun tournoi.

„Kijk,” zei Freerk, „daar komt een buizerd aanzelen, daar boven het riet; dat is de grootste roofvogel. 't Meest pakt hij muizen en ander ongedierte, maar ook

wel ziekelijke en zwakke vogels. Meester Jansma heeft er op school van verteld."

Even later vloog de vogel verder in de richting van de „Oude Venen” bij Eernewoude.

Nog even keken onze vriendjes naar het spiegelgevecht der kemphanen.

„Kijk daar eens,” zei Bert.

„O,” merkte Freerk op, „dat ’s een kraai. De kieviten hebben hem in de gaten gekregen, die eieren-dief. ’t Is een echte rover. ’t Vorig jaar hebben we midden in ’t land uitgepikte eierdoppen gevonden; dat was het werk van kraai-baas. Daarom zijn de kieviten zo fel op hem. Kijk ze eens op hem jagen. Dat zijn de mannetjes-kieviten, die het „ljipke”¹⁾ en de eieren beschermen.”

De kieviten trachtten telkens boven de kraai te komen en schoten dan op den rover neer. Zwartrok koos echter de verstandigste partij en vloog weg naar Sieteburen.

„Nu moeten we opletten,” zei Freerk. „De mannetjes zullen straks wel terugkomen in de omgeving van het nest. En dan moeten we daar zoeken.”

Zo gezegd, zo gedaan. De jongens liepen in de richting, waar een der kieviten zich had neergezet; doch hoè ze ook zochten, ze vonden het nest niet.

Zonder eieren kwamen ze thuis, doch Bert had het toch weer prachtig gevonden.

De „aisikerstiid”²⁾ was al weer enige tijd voorbij, en ’t was zomer geworden. De laatste dagen hadden onze vriendjes nog eens nauwkeurig hun schip nagezien. „De twee Gebroeders” stond er op de boeg geschilderd; ’t was immers van hen beiden, had Freerk gezegd.

¹⁾ Vrouwtje v. d. kievit.

²⁾ Eierzoekers-tijd.

Eindelijk brak de langverwachte dag van de wedstrijd aan. Onze beide vriendjes waren al vóór dag en dauw wakker.

't Was prachtig weer, toen talrijke kinderen met hun eigengemaakt scheepje in de hand, zich bij de school verzamelden. Een schitterend gezicht, al die „bêneskipkes ¹⁾”, zogenaamde „klompen” en „plankstikken”, alle van een stevige kiel voorzien en met volledig want opgetuigd.

Daar kwam de muziek ook al! Nadat het fanfarecorps zich voor de stoet had opgesteld, schaarden de kinderen zich er achter en begon de optocht door het dorp. Freerk en Bert liepen in de derde rij. De eerste droeg met trots zijn werkstuk; zo nu en dan mocht Bert het ook dragen.

Jong, wat hadden ze een bekijk! 't Was werkelijk een keurig gemodelleerd schip, dat stellig in de wedstrijd veel kans zou maken.

Alle mensen uit het dorp liepen uit om de leuke optocht van nabij te bekijken.

Zo arriveerde de stoet ten slotte bij „de Pikmar”, waar de zeilpartij zou worden gehouden.

„De twee Gebroeders” werd ingedeeld in de eerste klasse der „holle plankstikken”, waarin de beste zeilers tegen elkaar moesten uitkomen.

Er woei een fris koeltje: echt zeilersweer.

Nadat reeds enkele scheepjes zich tegen elkaar hadden gemeten, was de beurt aan „De twee Gebroeders”, die tegen „'t Swealtsje” ²⁾ van Jan Boekema moest uitkomen.

Voorzichtig plaatste Freerk zijn schip in 't water en . . . . daar gingen ze los. Bert's hart popelde!

¹⁾ Kinderscheepjes.

²⁾ zwaluw.

Jong, wat schoot ie d'er fijn door! Maar ook Jan's schip zeilde heel „scherp”.

Wie zou het winnen?

Eindelijk . . . „De twee Gebroeders” werd er geroepen.

„Hoera!” juichten de vriendjes.

't Werd een fijne middag.

Toen was de beurt aan de tweede ronde, en . . . ook hier behaalden Freerk en Bert de overwinning.

Eindelijk moest er in de eerste klasse „plankstikken” om prijs en premie worden gezeild.

„De twee Gebroeders” tegen „De Karakiet!” riep de jury.

Dat zou een spannende strijd worden! Ook „De Karakiet” van Hessel Jongsma van Sieteburen was een buitengewoon snelle zeiler.

Daar gingen ze! In 't eerst lag „De twee Gebroeders” voor. Bert danste van blijdschap. Bij een sterker briesje schoot echter „De Karakiet” iets meer naar voren. Nu waren ze naast elkaar. Aller aandacht was gespannen. Onze vriendjes konden zich bijna niet langer bedwingen. Nog enkele meters!

„De twee Gebroeders!” werd er geroepen.

„De Karakiet!” schreeuwden anderen.

Eindelijk . . . met een boeglenkte verschil ging „De twee Gebroeders” door de finish.

„Hoera! . . . hoera!” . . . klonk het.

Bert en Freerk juichten het uit.

't Werd een dolle middag. Wat een pret!

Om vijf uur verzamelden allen zich in 't schoollokaal, waar de prijsuitdeling plaats vond. Vooraf werd het Bondslid van „Jong Frisia” gezongen.

De voorzitter der vereniging sprak de jeugdige zeilers hartelijk toe.

Freerk en Bert kregen als winnaars in de eerste klasse een extra pluimpje.

„Ja,” ging de voorzitter verder, „maar nu is er een moeilijkheid . . . van wie is nu eigenlijk het schip?”

„Van ons beiden, m'nheer!” antwoordde Freerk.

„'k Dacht het feitelijk wel,” lachte de voorzitter, „en daarom heeft de jury besloten in dit bijzondere geval twee prijzen voor den winnaar beschikbaar te stellen: voor Freerk een prachtig zakmes en voor Bert een keurige portemonnaie.”

„Hoera! Leve De twee Gebroeders!” riepen allen. Er kwam aan het gejuich bijna geen eind.

't Spreekt wel van zelf, dat „omke en moike” eveneens danig in hun schik waren, dat hun jongens met de eerste prijs waren gaan strijken.

„Daar trakteer ik op!” glunderde „moike” . . . en 't werd weer een prachtige avond.

HOOFDSTUK VIII

WEER THUIS.

'k Zou jullie nog heel wat kunnen vertellen van allerlei avonturen, die Bert in het Friese waterland beleefde. Misschien doe ik dat nog wel eens in een ander boekje.

Je zult echter dol nieuwsgierig zijn te vernemen, hoe het ten slotte met Bert Fransen is afgelopen.

Toen Freerk al geregeld per trein de ambachtsschool te Leeuwarden bezocht, om timmerman te worden, moest Bert nog een jaartje op school blijven. Hij vond het heerlijk, dat mijnheer De Groot hem eens was komen opzoeken, maar nóg fijner, dat hij een paar maal naar Amsterdam mocht; de laatste maal met Kerstmis.

't Spreekt van zelf, dat hij toen mee ging naar 't Kerstfeest. O, wat vond hij dat prachtig! Onwillekeurig moest hij er aan denken, hoe hij vroeger hier ook het heerlijke feest meemaakte.

En weer luisterde hij naar het verhaal van den Heiland, die op aarde kwam om de zonde van Zijn kinderen te dragen . . . . Diep in zijn hart was dankbaarheid. Die Heiland was ook zijn steun geweest in die moeilijke dagen, toen hij begon tegen zijn steelzucht te strijden.

Die Heiland was nóg zijn steun . . . .

Toen het ogenblik aanbrak, dat de cadeautjes werden rondgedeeld, wachtte hem een verrassing. De juffrouw kwam naar hem toe met een keurig pakje.

„Ja, Bert,“ zei ze, „je ziet, we zijn je nog niet vergeten. Ik hoorde van vader en moeder, dat je zou komen. En kijk is, dat is nu voor jou.“

Bert bedankte de juffrouw hartelijk.

Ja zeker, hij mocht het uitpakken en . . . er kwam een mooi boek te voorschijn.

Hij moest er even inkijken en op de eerste bladzij las hij:

*„Aan Bert Fransen
ter gedachtenis aan de Zondagsschool.“*

Bert was dol gelukkig met zijn cadeau.

Wat waren het heerlijke Kerstdagen bij vader en moeder thuis!

Maar: na de feestdagen ging hij toch weer welgemeed naar Friesland terug. Omke en moike waren voor hem een tweede vader en moeder geworden en Freerk beschouwde hij als zijn broer.

Ja zeker . . . liever was hij bij zijn ouders gebleven, doch dit moest nog een jaartje wachten, had mijnheer De Groot gezegd.

Met April ging Bert van school en . . . hij werd barbiersleerling bij omke in de zaak.

Ruim een jaar later is Bert bij vader en moeder in Amsterdam teruggekeerd, die inmiddels verhuisd waren naar een nieuwe buurt over 't IJ.

Door bemiddeling van mijnheer De Groot kreeg hij een plaats als kappersleerling in een flinke zaak op de Nieuwendijk, dagelijks ging hij met de pont heen en weer.

Verscheidene jaren is Bert daar werkzaam geweest, op 't laatst als „eerste bediende“. Hij is een heel

flinke jongeman geworden: de trots van vader en moeder.

Maar bovenal: een jongen, een jonge man, die wist bij Wien hij steun vinden kon, wanneer de verleiding tot zonde hem dreigde; die wist, dat de Heiland vergeving schenkt aan elk, die met waar berouw om die vergeving bidt . . . .

Op 't laatst als „eerste bediende.”

INHOUD.

I.	Een gestoorde maaltijd	7
II.	Verkeerde vriendjes	18
III.	Op het hellende vlak	29
IV.	Droeve dagen	48
V.	„In de val”	54
VI.	Naar 't Friese waterland	72
VII.	Een prettige tijd	81
VIII.	Weer thuis	91